

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในวาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” กรณีศึกษาการนำเสนอ ประเด็นข่าว “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์”¹

ปิยญา สุภาจารย์²

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาทฤษฎีทางภาษาเพื่อสื่ออุดมการณ์ในวาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” ที่ปรากฏในการนำเสนอประเด็นข่าว “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” โดยเก็บข้อมูลการนำเสนอข่าวในเดือนตุลาคม พ.ศ.2561 และเดือนมีนาคม พ.ศ.2562 โดยใช้กรอบวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และนำแนวคิด “ความหลากหลายทางเพศ” จากทฤษฎีเคียวร์เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบทฤษฎีทางภาษาทั้งหมด 4 ทฤษฎีหลัก ได้แก่ (1) การใช้คำศัพท์ (2) การใช้คำแสดงทัศนภาวะ (3) การใช้มูลบท (4) การปฏิเสธมูลบท ทฤษฎีทางภาษาเหล่านี้ถูกใช้เพื่อสื่ออุดมการณ์รักต่างเพศและอุดมการณ์ความเป็นเกย์ การวิเคราะห์วิธีปฏิบัติทางวาทกรรม พบว่าผู้ผลิตทั้งสื่อมวลชนและดาราผู้ที่เป็นข่าวนำเสนอประเด็นข่าวที่คนสนใจและเลือกใช้ช่องทางในการสื่อสารไปยัง “มวลชน” ผู้บริโภคบางส่วนจึงเชื่อว่าเป็นการนำเสนอ “ข้อเท็จจริง” เนื่องจากหนึ่งในเครื่องมือที่ใช้และประเภทของตัวบทซึ่งอาจมีอุดมการณ์บางอย่างที่เคลือบแฝงมา ผ่านวาทกรรมก็เป็นได้ วิธีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม พบอุดมการณ์ต่าง ๆ ที่สื่อผ่านทฤษฎีทางภาษา ได้แก่ อุดมการณ์รักต่างเพศและอุดมการณ์ความเป็นเกย์ เป็นผลพวงมาจากองค์ความรู้เรื่องเพศแบบวิทยาศาสตร์ ระบบคิดแบบทุนนิยม และสังคมชายเป็นใหญ่ที่เน้นยังคงส่งเสริมการนิยามและความเข้าใจในความหลากหลายทางเพศที่สะท้อนบรรทัดฐานความรักต่างเพศอยู่เช่นเคย

คำสำคัญ: ความหลากหลายทางเพศ อุดมการณ์ วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ทฤษฎีเคียวร์

¹ บทความวิจัยนี้ดัดแปลงมาจากบทความวิจัยประจำภาคในรายวิชา 2201632 ปริเฉทในภาษาไทย ภาคปลาย ปีการศึกษา 2561 ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้นำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและวัฒนธรรม 5 สถาบัน เพื่อส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรมไทยในเวทีโลก หัวข้อ “บทบาทภาษาและวัฒนธรรมไทยในเวทีโลก” ในวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางเขน)

² นิสิตระดับปริญญาเอก หลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตต่อเนื่องในโครงการทุนสู่ความเป็นเลิศด้านภาษาและวรรณคดีไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล: panyasupacharn@gmail.com

The Relationship between Linguistic Devices and Ideologies in the Discourse of ‘Sexual Diversity’: A Case Study of the News Coverage of ‘Teng Neung is gay’³

Panya Supacharn⁴

Abstract

This research aims to find linguistic devices which expressed some ideologies in the discourse of ‘sexual diversity’ in news coverage of “Teng Neung is gay”. The data were collected from newspapers and online-news articles in October 2018 and March 2019, based on a critical discourse analysis and the concept of ‘sexual diversity’ from queer theory as a framework. The analysis revealed that four major linguistic devices, namely (1) lexical selection, (2) modality, (3) presupposition manipulation, and (4) presupposition denial, were used to express embedded ideologies of ‘gender binary’ and ‘gay’. It was found from the analysis of discourse practice that discourse producers, including journalists and a member of the ex-boy band, presented social-trending news and spread these texts through mass media. Some consumers believe that news coverage is about presenting “facts” as one of instrumentalities used and the genre. Consequently, some of them may not be aware that some insidious ideologies exist in the discourse. Based on the analysis of socio-cultural practice, it was found that the ideologies expressed through linguistic devices are those of ‘gender binary’ and ‘gay’. The socio-cultural practice of the discourse of “sexual diversity” still passes the definition and understanding of sexual diversity down to the next generation through the use of linguistic devices in order to report news, reflecting the norms of the gender binary idea that is affected by sexology, capitalism and a patriarchal society.

Keywords: sexual diversity, ideology, critical discourse analysis, Queer Theory

³ This paper is adapted from an author’s final paper in 2201632 Thai Discourse in final semester of 2019, Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University and it was presented at National academic conference of five-institute Thai language and culture network: The role of Thai language and culture in international academic society, on 19th December 2019 at Faculty of Humanities, Kasetsart University.

⁴ Ph.D. student program in Thai, Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University. e-mail: panyasupacharn@gmail.com

บทนำ

แม้ว่าในปัจจุบันความคิดเกี่ยวกับ “ความหลากหลายทางเพศ” ในสังคมไทย ดูเหมือนจะ “เปิดกว้าง” และเป็นเรื่องที่ยอมรับได้มากกว่าหลายปีที่ผ่านมา อาจเป็นเพราะการนำเสนอภาพของกลุ่มบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศเป็นไปในทางที่ดีขึ้น เนื่องมาจากการผลิตวาทกรรมต่อต้านเพื่อที่จะขัดแย้งกับวาทกรรมกระแสหลักที่ครอบงำความคิดเรื่องเพศในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ประกอบกับกระแสการเรียกร้องความเท่าเทียมกันทางเพศที่เกิดขึ้นในหลายประเทศทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง กลุ่มบุคคลผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศสามารถพิสูจน์ให้เห็นว่าเขาเหล่านั้นก็มีความสามารถและสามารถประสบความสำเร็จได้เช่นเดียวกัน

แต่อย่างไรก็ตาม ความคิดเดิมเกี่ยวกับ “ความหลากหลายทางเพศ” นั้นยังคงอยู่ในสังคมไทย เห็นได้จากประเด็นวิพากษ์วิจารณ์ความเหลื่อมล้ำทางเพศที่เกิดขึ้นเป็นระยะ ไม่ว่าจะเป็น การสัมมนาเลี้ยงลูกอย่างไรไม่ให้เบี่ยงเบนที่จัดโดยสมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียนแห่งหนึ่ง (Thairath, 2018) การนำเสนอข่าวอาจารย์มหาวิทยาลัยชื่อดังเหยียดเพศนิสิต (Khaosod, 2019) ไปจนถึงการกล่าวหาว่าจากที่ไม่สุภาพสื่อไปในแนวทางเหยียดเพศของพิธีกรชื่อดัง (Khaosod, 2019) เป็นต้น ตัวอย่างเหล่านี้คงพอจะทำให้เห็นว่า “อุดมการณ์” บางอย่างที่แฝงอคติมากับการผลิตวาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” นั้นยังคงปรากฏผ่านสื่อมวลชนในสังคมไทยเรื่อยมา สื่อมวลชนเป็นหนึ่งในสถาบันหลักของสังคมที่มักจะ “เลือก” นำเสนอประเด็นข่าวเกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งในบางครั้งประเด็นที่สื่อเลือกนำเสนอ นั้นอาจไม่ใช่การรายงานเพียงข้อเท็จจริงเท่านั้น ดังที่แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995b : 103-104) ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับตัวบทประเภทสื่อสารมวลชนไว้ว่า

“A basic assumption is that media texts do not merely ‘mirror realities’ as is sometimes naively assumed; they constitute versions of reality in ways which depend on the social positions and interests and objectives of those who produce them”.

จากคำกล่าวข้างต้นนั้น ทำให้เห็นว่า สื่อมวลชนไม่ใช่เพียงผู้ที่รายงาน “ข้อเท็จจริง” ไปยังคนในสังคม แต่ยังแฝงไปด้วยความคิด ความเชื่อ ทศนคติ และอุดมการณ์ผ่านเนื้อหา รูปแบบการเขียน และช่องทางในการนำเสนอข่าวตามวัตถุประสงค์ของสำนักข่าวนั้น ๆ

หนึ่งในประเด็นที่สื่อมวลชนมักเลือกนำเสนอ ได้แก่ การเปิดตัว (Coming Out) ของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศที่มีชื่อเสียง หากพิจารณาจากกลวิธีทางภาษาที่สื่อใช้ในการนำเสนอข่าวเหล่านี้เพียงส่วนของพาดหัวข่าว อาทิ (1) แฟนคลับช็อก! ‘เต็งหนึ่ง บี-โอ-วาย’ ยอมรับ ‘เป็นเกย์’ (Thaipost, 20 Oct 2018) (2) ทอล์ก ออฟเดอะทาวน์ “เต็งหนึ่ง” อดีตบอยแบนด์เปิดปากยอมรับเป็นเกย์ (Siamrath, 21 Oct 2019) จะเห็นว่า สื่อมวลชนเลือกใช้ชุดคำในแง่ลบที่ปรากฏร่วมกับข่าวดังกล่าว ทั้ง ช็อก ทอล์กออฟเดอะทาวน์ ซึ่งให้ความหมาย

ว่าเป็นเรื่องใหญ่ที่ไม่น่าเกิดขึ้น เป็นเรื่องที่สังคมรับไม่ได้ และคำว่า เปิดปากยอมรับ ยังสื่ออันตรายกับว่า ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศนั้นเป็นผู้ที่กระทำผิด ทำให้เห็นว่าสื่อยังคงผลิตซ้ำชุดความคิดเดิม ๆ ที่ทำให้สังคมไทย “ก้าวไม่พ้น” เรื่องของการเหยียด/การกีดกันกลุ่มบุคคลผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ งานวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะเผยให้เห็น “ชุดความคิดหรืออุดมการณ์” บางประการที่เคลือบแฝงมากับตัวบทประเพณีชาวจีน

ถึงแม้ว่าการวิจัยเกี่ยวกับประเด็นกลุ่มบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อสารมวลชน จะได้รับความสนใจวิเคราะห์ตามแนวทางวิพากษ์อย่างต่อเนื่อง (Butsabokkeaw, 2010 ; Panichtrakul, 2014 ; Rungruengying & Untaya, 2017) แต่ที่ผ่านมายังไม่ค่อยปรากฏการนำทฤษฎี queer มาประยุกต์ใช้ในทางภาษาศาสตร์เชิงวิพากษ์ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทฤษฎีทางภาษาที่สัมพันธ์กับอุดมการณ์ต่าง ๆ ในวาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” ในการนำเสนอประเด็นข่าว “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” ตามแนวทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ โดยใช้กรอบมิติทั้ง 3 ของวาทกรรมตามแนวคิดของแฟร์คล็อท (Fairclough, 1995a) เป็นกรอบในการวิเคราะห์ และนำทฤษฎี Queer Theory) เพื่อช่วยให้เห็นมุมมองเรื่องเพศที่เน้นความหลากหลายเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ร่วมด้วย หวังเป็นอย่างยิ่งว่านอกจากผู้อ่านจะได้รับความรู้และสามารถเป็นแนวทางในการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ในภาษาไทย เป้าประสงค์ที่ยิ่งไปกว่านั้น คงจะสอดคล้องไปกับแนวคิดที่นำมาประกอบการวิเคราะห์ทั้ง 2 แนว กล่าวคือ ช่วยให้เกิดความเข้าใจในมุมมองเรื่องเพศซึ่งควรจะมองที่ “ความหลากหลาย” ตามทฤษฎี Queer Theory และสร้างความเข้าใจต่อความคิดของคนในสังคมในการรู้เท่าทัน “วาทกรรม” ที่พยายามครอบงำผ่าน “อุดมการณ์” ต่าง ๆ อันจะเป็นจุดเริ่มต้นสร้างสังคมที่มีความเสมอภาคตั้งแต่ระดับของความคิด ลดการใช้อำนาจเพื่อกดขี่กลุ่มคนบางกลุ่มในสังคม ช่วยให้เกิด “ความตระหนักรู้” ต่อความคิดที่แฝงมาการใช้ภาษาที่ดำรงอยู่ในสังคมไทย

ขอบเขตการวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาทฤษฎีทางภาษาที่สัมพันธ์กับอุดมการณ์ในวาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” เก็บข้อมูลเฉพาะข้อความที่เป็นตัวอักษรในการนำเสนอประเด็นข่าว “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” จากหนังสือพิมพ์ผ่านกฤตภาคข่าวออนไลน์ (iQNewsClip) ในส่วนพาดหัวข่าวและเนื้อหาข่าว (ไม่รวมภาพประกอบข่าว) และคอลัมน์ข่าวบนเว็บไซต์สำนักข่าวออนไลน์ ในส่วนหัวเรื่องของคอลัมน์และเนื้อหาข่าว (ไม่รวมภาพประกอบข่าว การถ่ายถอดคลิปวิดีโอให้อยู่ในรูปตัวอักษร และคลิปสัมภาษณ์อื่น ๆ ที่แนบมาในคอลัมน์) โดยใช้คำสำคัญในการค้นหา ได้แก่ “เต็งหนึ่งเปิดตัว” “เต็งหนึ่งเป็นเกย์” และ “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” พบทั้งหมด 35 ตัวบท ระยะเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2561 (จำนวน 20 ตัวบท) ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2562 (จำนวน 15 ตัวบท) เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวมีการนำเสนอประเด็นข่าว “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” โดยในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2561 นั้น เป็นช่วงเวลาเดียวกันกับที่เต็งหนึ่งอัปโหลดคลิปวิดีโอ ชื่อว่า “When I talk with my mom about GAY topic” บน

เว็บไซต์ยูทูป (YouTube.com) ซึ่งเป็นคลิปที่บอกเล่าถึงตอนที่บอกให้แม่ทราบว่าเป็นเกย์ จึงเริ่มมีการนำเสนอประเด็นข่าวนี้ออกมาจนถึงช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นช่วงที่เพิ่งหนึ่งเดินทางกลับจากประเทศจีนเพื่อมารับงานที่ประเทศไทย สื่อมวลชนจึงได้นำเสนอประเด็นข่าวนี้อีกครั้งหนึ่ง

2. แนวคิดทฤษฎีประกอบการวิจัย

2.1 วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis/CDA)

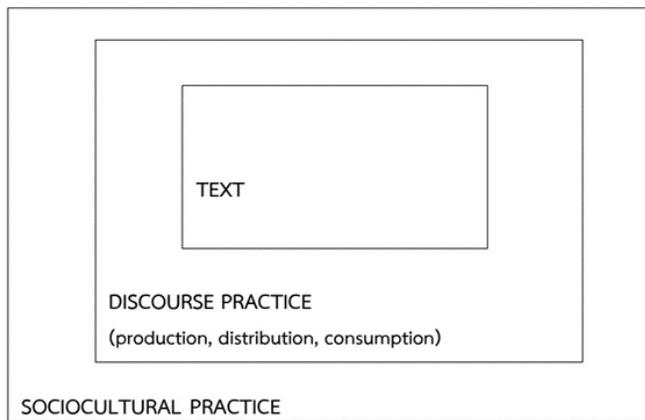
งานวิจัยนี้จะใช้นิยามของวาทกรรมตามแนวทางภาษาศาสตร์เชิงวิพากษ์ โดยวาทกรรมตามแนวคิดของ นอร์แมน แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995a cited in Panpothong, 2013 : 7) หมายถึง การใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน รวมไปถึงกิจกรรมที่สื่อความหมายในรูปแบบอื่น ๆ อีกด้วย เช่น ภาพถ่าย ภาพยนตร์ ทัศนศิลป์ และอวัจนภาษา วาทกรรมในแง่นี้จึงมองว่าเป็นวิถีปฏิบัติทางสังคมรูปแบบหนึ่งนั่นเอง

ความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรมกับสังคมเป็นความสัมพันธ์แบบวิภาษ กล่าวคือ วาทกรรมถูกประกอบสร้างจากสิ่งต่าง ๆ อาทิ ความรู้ อัตลักษณ์ ความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม แต่ในขณะเดียวกันวาทกรรมก็ถูกกำหนดโดยสังคม ทั้งนี้ ความรู้ อัตลักษณ์ และความสัมพันธ์ของคนในสังคมที่สื่อโดยวาทกรรมอาจทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม แฟร์คลัฟได้ตั้งข้อสังเกตว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรมกับการใช้อำนาจในสังคม อาจไม่ได้เป็นไปในรูปแบบที่มองเห็นหรือรับรู้ได้โดยง่าย ตัวอย่างเช่น การโฆษณาสินค้าเพื่อความงาม แบบเรียนวิชาต่าง ๆ จะไปเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจที่ไม่ชอบธรรมได้อย่างไร การศึกษาตามแนวทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ จึงมุ่งที่จะเผยให้เห็นสิ่งนี้ (Panpothong, 2013 : 41)

ตามนิยามข้างต้น จะเห็นได้ว่า วาทกรรมในมุมมองดังกล่าวนี้ เน้นไปที่การกระทำทางสังคม ซึ่งรวมถึงการใช้ภาษาเพื่อให้ความหมายแก่สิ่งต่าง ๆ ด้วย และการใช้ภาษาหรือการผลิตวาทกรรมนั้น ยังเป็นไปในแนวทางที่ไม่เท่าเทียมซึ่งกันละกัน กล่าวคือ ฝ่ายที่มีอำนาจสูงกว่าจะเป็นผู้ที่ควบคุมการใช้อำนาจกับฝ่ายที่ด้อยกว่า ในงานนี้อาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนเป็นผู้กำหนดวาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” ขึ้นผ่านการนำเสนอประเด็นข่าวเพื่อสื่ออุดมการณ์บางอย่างที่ครอบงำคนในสังคม

มิติทางความหมายของคำว่า “อุดมการณ์” ที่ปรากฏใช้ในวงวิชาการมีค่อนข้างหลากหลาย ทั้งในความหมายที่เป็นกลาง ซึ่งจะหมายถึง ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ที่สมาชิกของกลุ่มสังคมมีส่วนร่วม แต่นิยามที่มักใช้ในงานวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์นั้นจะกล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างอุดมการณ์กับการเอื้อประโยชน์หรือการสร้างความชอบธรรมให้แก่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในสังคม แฟร์คลัฟชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่ทำให้งานวาทกรรมเป็นงานเชิงวิพากษ์ก็คือ การนิยามอุดมการณ์ที่มีนัยด้านลบ ซึ่งจะหมายถึง ความคิด ความเชื่อที่ผิดเหล่านั้นบิดเบือนความสัมพันธ์เชิงสังคมที่แท้จริง ลวงหรือชักนำคนในสังคมไปในทางที่ผิด กลุ่มคนที่มีอำนาจมากกว่าใช้ความเชื่อที่ผิดนี้ควบคุมคนอื่นเพื่อเอื้อผลประโยชน์ให้แก่ฝ่ายตน อุดมการณ์ในความหมายที่ใช้ในงานนี้จึงหมายถึง ความเชื่อของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในสังคมและเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของคนกลุ่มนั้น ๆ ความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม การดิ้นรน การต่อต้าน หรือการมีอำนาจเหนือกว่า (Panpothong, 2013 : 16-18)

การวิเคราะห์ทางด้านวาทกรรมเชิงวิพากษ์นั้น ไม่สามารถวิเคราะห์เพียงตัวบทอย่างเดียวได้ แต่จำเป็นต้องมองเห็นถึงบริบทที่แวดล้อมวาทกรรมเหล่านั้น จึงต้องพิจารณาทั้ง (1) ตัวบท (Text) ได้แก่ การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในระดับต่าง ๆ เพื่อให้เห็น “การเลือก” ใช้รูปภาษาเพื่อสื่อความหมาย (2) วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse practice) ซึ่งจะทำให้เข้าใจกระบวนการผลิตและการกระจายตัวบท รวมทั้งการบริโภคและการตีความตัวบทดังกล่าวในสังคม และ (3) วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (Socialcultural practice) ในระดับนี้จะทำให้เห็นอุดมการณ์บางอย่างที่ถูกผลิตขึ้นในสังคมนั้น ๆ การวิเคราะห์ในมิตินี้จะทำให้เห็นความสัมพันธ์แบบวิภาษระหว่างตัวบทกับสังคมซึ่งเป็นหัวใจหลักอย่างหนึ่งของการศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Panpothong, 2013 : 41-44)

แผนภาพ (1) กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมตามแนวคิดของแฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995a: 98)

วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์จึงเป็นแนวคิดที่มุ่งเปิดเผยให้เห็น “อุดมการณ์” ที่ซ่อนอยู่ภายใต้การใช้กลวิธีทางภาษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างความหมายหรือกำหนดความเข้าใจของคนในสังคมต่อสิ่ง ๆ หนึ่งคนกลุ่มหนึ่ง ฯลฯ ซึ่งการสร้างวาทกรรมเหล่านั้นเป็นไปโดยผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า ผู้ที่เข้าถึงหรือเป็นเจ้าของในการผลิตวาทกรรม และมีสมรรถภาพที่สามารถส่งสารหรือสื่อสารวาทกรรมต่าง ๆ ไปยังคนในสังคม และในทางกลับกันสังคมก็มีบทบาทในการทำให้วาทกรรมต่าง ๆ ถูกผลิตซ้ำและยังดำรงอยู่ต่อไป ในงานวิจัยนี้จึงนำกรอบมิติทั้ง 3 ของวาทกรรมตามแนวคิดของแฟร์คลัฟมาเป็นหลักในการวิเคราะห์ โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ทั้ง 3 กรอบ โดยเริ่มจาก (1) ผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม โดยใช้แนวคิดชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร (Ethnography of Communication) ตามกรอบ SPEAKING ของไฮม์ส์ (Hymes, 1974) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการสื่อสารในสถานการณ์การสื่อสารนี้อย่างละเอียด อันจะทำให้เห็นภาพรวมว่า วาทกรรมดังกล่าวมีปฏิสัมพันธ์อย่างไรในสังคม (2) ผลการวิเคราะห์อุดมการณ์ที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษา ประยุกต์แนวคิดทางอรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ เพื่อเข้าใจตัวบทซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยมีตัวกลางในการถ่ายทอดและกำหนดความคิด ได้แก่ กลวิธีทางภาษาในระดับต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ต่อการสื่ออุดมการณ์ผ่านวาทกรรม อันจะนำไปสู่ (3) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องที่สะท้อนให้เห็นการดำรงอยู่ของวาทกรรมที่ถูกกำกับโดยอุดมการณ์ต่าง ๆ ในสังคม

2.2 ทฤษฎีควีรี่ (Queer Theory)

ทฤษฎีควีรี่เกิดมาจากนักวิชาการสายสตรีนิยมนักที่สามในช่วงทศวรรษ 1990 ที่พยายามตั้งคำถามเกี่ยวกับการแสวงหาความรู้จากทฤษฎีเพศสภาพ (Gender) และเพศวิถี (Sexuality) และการวิพากษ์วิจารณ์การเคลื่อนไหวของเกย์ในฐานะการเมืองเชิงอัตลักษณ์ (Jackson, 2003 : 69 cited in Duangwises) อาจกล่าวได้ว่าแนวคิดควีรี่สนใจที่จะท้าทายทฤษฎีกระแสหลักที่อธิบายเรื่องเพศแบบหลักเหตุผลเป็นวิทยาศาสตร์ (Seidman, 1997 : 93 cited in Duangwises) รวมทั้งตั้งคำถามในวิธีการจัดประเภทเพศสภาพและเพศวิถีซึ่งมีรากเหง้ามาจากความรู้ทางการแพทย์และเพศศึกษาในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้น ควีรี่พยายามชี้ให้เห็นว่าอิทธิพลความรู้แบบเพศศาสตร์ (Sexology) ซึ่งอธิบายเพศของมนุษย์ด้วยลักษณะทางชีววิทยาเข้ามาครอบงำความคิดเรื่องเพศสภาพ (Gender ; Butler, 1990) ทำให้สังคมเชื่อว่าเพศสรีระคือสิ่งที่กำหนดความเป็นหญิงและความเป็นชาย (Femininity and Masculinity) ควีรี่มองว่าเพศสภาพ หญิงชายไม่เกิดจากฮอร์โมนหรือยีนส์ แต่เป็นเพราะองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่ทำให้มนุษย์มองเรื่องเพศสรีระเป็นความจริงเชิงประจักษ์ และมองอารมณ์ความรู้สึกทางเพศของตัวเองจากฮอร์โมน สรีระ และอวัยวะเพศ เรือนร่างของมนุษย์จึงกลายเป็นพื้นที่สำหรับการสร้างความหมายของการมีเพศสภาพหญิงหรือชาย สรีระจึงเป็นเครื่องมือของอำนาจความรู้เพศศาสตร์ (Butler, 1993 cited in Duangwises) ส่วนแนวคิดเรื่องเพศวิถีก็ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่ยืนยันว่าตัวตนของเพศของเรามาจากอารมณ์ทางเพศแบบไหน (Foucault, 1978 cited in Duangwises)

แนวคิดควีรี่ทำให้เกิดการทบทวนและการท้าทายวิธีคิดที่แบ่งแยกขั้ว การจัดระเบียบคู่ตรงข้ามทำให้เกิดการแบ่งแยกกีดกันทางสังคม เช่น การแบ่งแยกระหว่างรักต่างเพศ รักเพศเดียวกัน การแบ่งผู้หญิงกับผู้ชายหรือผู้ชายกับเกย์ ซึ่งทำให้เกิดคู่ตรงข้ามระหว่าง “เพศปกติ” (Normative) กับ “เพศผิดปกติ” (Deviance) การแบ่งระบบคู่ตรงข้ามจะมาพร้อมกับการจัดช่วงชั้น ซึ่งจะมีด้านหนึ่งดีกว่าอีกด้านหนึ่งเสมอ เช่น การจัดประเภทตามสรีระ เพศชายจะถูกยกให้เหนือกว่าเพศหญิง เพศชายจะเปรียบเสมือนความแข็งแกร่งขณะที่เพศหญิงเหมือนความอ่อนแอ เป็นต้น ความคิดเช่นนี้เป็นกรแบ่งแยกเพศตามความเป็นจริงแบบตายตัวหรือคิดว่าอัตลักษณ์เป็นสิ่งที่คงที่และมีเอกภาพ เช่น เมื่อเราคิดว่าเกย์ถูกกีดกันจากสังคมหรืออยู่ด้านตรงข้ามกับรักต่างเพศ เราก็จะยิ่งตอกย้ำอัตลักษณ์และเพศวิถีของเกย์ที่ผิดปกติ

แนวคิดนี้จึงต้องการให้เรื่องเพศถูกอธิบายใหม่โดยผูกกับเรื่อง “ความหลากหลาย” (Diversity) และชี้ให้เห็นว่าการอธิบายตัวตนทางเพศ อัตลักษณ์ พฤติกรรม และการปฏิบัติทางเพศนั้นไม่สามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งได้ เพราะเรื่องเพศเป็นพรหมแดนที่มีการต่อรองของอำนาจต่าง ๆ (Jackson, 2003 : 72 cited in Duangwises) เป้าหมายของควีรี่ คือ การกะเทาะเปลือกสิ่งที่เป็นบรรทัดฐานทางสังคมทั้งหมด แม้แต่ในสังคมเกย์เลสเบี้ยนสมัยใหม่ เพราะวัฒนธรรมเกย์เลสเบี้ยนได้ถูกครอบงำโดยอุดมการณ์รักต่างเพศ ซึ่งทำให้เกย์เลสเบี้ยนมองอัตลักษณ์ทางเพศของตนเป็นคู่ตรงข้ามกับชายหญิง มองข้ามความหลากหลายซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการอธิบายตัวตนเรื่องเพศ และเชื่อว่าเป็นสิ่งที่มีแก่นแท้และธรรมชาติสร้างอารมณ์ปรารถนาแบบรักเพศเดียวกัน วิธีคิดเช่นนี้ไม่ได้ทำให้เกย์เลสเบี้ยนหลุดออกจากบรรทัดฐานทางสังคมที่เป็นผลผลิตจากวิธีคิดแบบวิทยาศาสตร์

ที่มองอัตลักษณ์ทางเพศเป็นแก่นแท้ และภายใต้ชุมชนเกย์เลสเบียนเองก็มีการสร้างบรรทัดฐานของรักเพศเดียวกัน (Homomonormativity) ขึ้นมา จนทำให้เกิดการสร้างอคติ กีดกัน และเลือกปฏิบัติ เช่น เกย์ชนชั้นกลางตะวันตกจะดูหมิ่นเกย์ที่เป็นคนผิวดำ เป็นต้น (Duggan, 2002 cited in Duangwiset)

ในแง่มุมหนึ่ง ทฤษฎีควิเอร์กับแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มีความใกล้เคียงกัน ในแง่ของ “การรื้อสร้าง” ความเป็นจริงที่สำเร็จรูปในสังคมสมัยใหม่ โดยแนวคิดวิทยาศาสตร์สามารถใช้อธิบายทุกสิ่งว่า “เป็นจริง” มีลักษณะเป็นสากล ควิเอร์จึงต้องการวิพากษ์วิธีการอธิบาย “ตัวตน” ของสรรพสิ่งต่าง ๆ ดังนั้นอะไรที่พยายามตอกย้ำเรื่องความเป็นสากลในเรื่องเพศ แนวคิดควิเอร์จะชี้ให้เห็นว่ามันไม่ใช่สูตรสำเร็จเช่นนั้น เพื่อให้เห็นความซับซ้อนที่ปรากฏอยู่ในเรื่องเพศ

เมื่อนำแนวคิดควิเอร์มาประกอบกับการวิเคราะห์วาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” ที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อมวลชนในงานวิจัยนี้ จะทำให้เกิดเข้าใจประเด็นเกี่ยวกับเพศซึ่งในบางครั้งการอธิบายด้วยกรอบแนวคิดเดิม ๆ อาจมองไม่เห็นที่นำไปสู่ประเด็นปัญหาหรือข้อถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องเพศที่ถูกครอบงำจากอุดมการณ์บางอย่าง เกิดการผลิตซ้ำและส่งต่ออุดมการณ์ชุดเดิมในสังคม ทำให้เรื่องเพศและความหลากหลายทางเพศไม่ได้ถูกมองในฐานะ “ความหลากหลาย” ส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมในสังคม การแบ่งแยก การกีดกันกลุ่มบุคคลผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศที่ยังคงดำรงอยู่ในสังคมต่อไป

ผลการวิจัย

1. วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมของวาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” ในการนำเสนอประเด็นข่าว “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์”

การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมในงานวิจัยนี้ นำแนวคิดชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารตามกรอบ SPEAKING ของไฮม์ส์ (Hymes, 1974) มาวิเคราะห์ปริบทในสถานการณ์การสื่อสารประเด็นข่าว “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” โดยในงานวิจัยนี้ จะนำเสนอองค์ประกอบการสื่อสารตามแนวคิดดังกล่าวโดยไม่เรียงตามลำดับเพื่อช่วยให้เข้าใจประเด็นการผลิตและการกระจายตัวบท – การบริโภคและการตีความตัวบทได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น รายละเอียดดังนี้

1.1 การผลิตและการกระจายตัวบท

การผลิตตัวบท ผู้ผลิตซึ่งเป็นสื่อมวลชนกับดาราดูเป็นผู้เป็นข่าวนั้นผลิต “ข่าว” ต่าง ๆ ขึ้นมาภายใต้ฉาก/ กาลเทศะ (S - Setting/Scene) ซึ่งในสถานการณ์นี้พิจารณา 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรก คือ ฉากที่เป็น “พื้นที่” ในการนำเสนอข่าวผ่านหนังสือพิมพ์ จะมีขอบตามการเขียนข่าวโดยปรากฏตามองค์ประกอบของข่าว ได้แก่ ส่วนพาดหัว ข่าว ส่วนเชื่อม และส่วนเนื้อหา เป็นไปในทางเดียวกับข่าวที่นำเสนอในคอลัมน์ข่าวบนเว็บไซต์สำนักข่าวออนไลน์ แตกต่างกันตรงที่ข่าวบนเว็บไซต์นั้นอาจปรากฏคลิปวิดีโอขณะที่สัมภาษณ์หรือคลิปวิดีโอประกอบข่าว รวมทั้งอาจปรากฏลิ้งก์ข่าวอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือเป็นประเด็นที่ต่อเนื่องจากการนำเสนอข่าวเดียวกันนี้ เพื่อ

ให้ผู้อ่านสามารถติดตามข่าวสารของเนื้อหาข่าวประเภทเดียวกันได้

นอกจากนี้ ความแตกต่างระหว่างช่วงเวลาการนำเสนอข่าวจากทั้ง 2 แหล่งนั้น ยังสอดคล้องไปกับลักษณะของ “ช่องทาง” ในการสื่อสาร กล่าวคือ ข่าวที่นำเสนอผ่านช่องทางเว็บไซต์สำนักข่าวออนไลน์ในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2561 นั้นจะปรากฏมากกว่าในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2562 (จำนวน 19 ตัวบท และ 10 ตัวบทตามลำดับ) เนื่องจากข่าวในช่วงนี้ถูกนำเสนอหลังจากที่เพิ่งหนึ่งได้อัปเดตคลิปบนเว็บไซต์ยูทูบ สำนักข่าวจึงต้องอ้างอิงแหล่งที่มาของการเป็นข่าวในครั้งนั้นทำให้ต้องแนบคลิปวิดีโอดังกล่าวบนเว็บไซต์ด้วย และข่าวที่นำเสนอผ่านหนังสือพิมพ์จะแปรผกผันกัน กล่าวคือ ในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2561 นั้นปรากฏน้อยกว่าเดือนมีนาคม พ.ศ. 2562 (จำนวน 1 ตัวบท และ 5 ตัวบทตามลำดับ)

ภาพที่ 1 การนำเสนอประเด็นข่าว “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” ผ่านหนังสือพิมพ์ (ซ้าย) และผ่านเว็บไซต์สำนักข่าวออนไลน์ (ขวา)

ส่วนต่อมา ได้แก่ ฉากที่เป็น “ปริบท” สังคมวัฒนธรรมไทยในขณะที่มีการเผยแพร่ข่าว สื่ออินเทอร์เน็ตมีบทบาทสำคัญที่ทำให้ผู้อ่านสามารถร่วมมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ผลิตได้ การนำเสนอประเด็นข่าวจึงต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของผู้อ่านด้วย อาจกล่าวได้ว่า สังคมไทยปัจจุบันเริ่ม “ตื่นตัว” กับการพูดถึงเรื่อง “ความหลากหลายทางเพศ” ในสังคมที่ดูเหมือนจะ “เปิดกว้าง” สนับสนุนจากข้อมูลที่พบในการสัมภาษณ์ เช่น (3) ยุคใหม่แล้วครับ (Newtv, 21 Mar 2019) (4) โลกเปิดกว้าง (Komchadluek, 21 Oct 2018) แต่ก็ยังเป็นการเปิดกว้างที่จำกัดพื้นที่และจำกัดขอบเขต เห็นได้จากการปรากฏประเด็นวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางเพศของกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศอย่างสม่ำเสมอ และแม้แต่วิดีโอที่ผู้ที่เป็นชายก็ยังกล่าวว่า (5) สำหรับวงการไทยก็ยังไม่รู้ลึกกว่ายังแคบอยู่ เรื่องแบบนี้ (Dailynews, 20 Oct 2018) การนำเสนอข่าวในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการ

เปิดตัวรสนิยมทางเพศของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในบริบทสังคมวัฒนธรรมที่อยู่ระหว่างการเป็นเรื่อง “ยุคใหม่” กับเรื่องที่ยัง “แปลกใหม่” ส่วนหนึ่งสำนักข่าวอาจสื่อความคิดบางประการที่แสดงให้เห็นการไม่เปิดรับกลุ่มบุคคลผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ แต่อีกส่วนสำนักข่าวหลาย ๆ สำนักต้องระมัดระวังในการนำเสนออยู่บ้าง เพราะหากสื่อไปในทางที่ไม่เหมาะสมไม่ควรหรือพยายาม “ใส่สีตีไข่” มากจนเกินความเป็นจริง อาจถูกโต้กลับจากกลุ่มสิทธิมนุษยชน กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ หรือ “ผู้บริโภคนิยม” ที่ไม่เห็นด้วยได้

ผู้ร่วมการสื่อสาร (P – Participants) ที่เป็นผู้ผลิตและกระจายตัวบทนี้ ได้แก่ **ผู้ส่งสาร คือ สื่อมวลชน** ซึ่งหมายความรวมถึงผู้ผลิตและผู้ที่น่าเสนอเนื้อหาในประเด็นข่าว “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” ตั้งแต่เหยี่ยวข่าวกองบรรณาธิการ นักข่าวผู้สัมภาษณ์ คอลัมน์นิสต์ ฯลฯ ซึ่งปรากฏผู้ส่งสารที่มาจากสำนักข่าวหลากหลายแห่ง ทั้งหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ ได้แก่ (1) ข่าวสด (2) คมชัดลึก (3) เดลินิวส์ (4) ผู้จัดการรายวัน 360 (5) สยามบันเทิง (6) สยามกีฬา และสำนักงานข่าวออนไลน์ ได้แก่ (1) ข่าวสดออนไลน์ (2) ไทยรัฐออนไลน์ (3) เดลินิวส์ออนไลน์ (4) ไทยโพสต์ (5) วอยซ์ (Voice online) (6) ทวีพูลออนไลน์ (tvpool online) (7) Sanook.com (8) Kapook.com (9) มติชนออนไลน์ (10) โพสต์ทูเดย์ (11) ประชาชาติธุรกิจ (12) ครอบครัวยุคใหม่ (13) คมชัดลึกออนไลน์ (14) สยามรัฐออนไลน์ (15) ไบรท์ทีวี (brighttv) (16) thestandard.co (17) Greatstar digital (18) เนชั่น (19) ผู้จัดการออนไลน์ (MGR Online) (20) นิวทีวี (new18) (21) GossipStar (22) INNNews (23) สยามดารา (24) matemnews.com โดยมีจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร (E – Ends) เพื่อให้ “ข่าว” ที่นำเสนอเป็นข่าวที่แพร่ไปยัง “มวลชน” และต้องการให้คนในสังคมเชื่อถือกับ “ความถูกต้อง” แม่นยำในการนำเสนอประเด็นข่าว ขณะเดียวกันก็ต้องมีความรวดเร็วต่อการนำเสนอ “เรื่องที่คนสนใจ” ในแง่ของการเป็น “เจ้าแรก” ที่นำเสนอประเด็นข่าว เนื่องจากในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2561 เป็นช่วงเวลาที่ยุทธศาสตร์การเปิดตัวเป็นเกย์บนเว็บไซต์ยูทูบ (ขณะอยู่ที่ประเทศจีน) จึงทำให้เกิดกระแสข่าวตามมา เป้าหมายในช่วงนี้จึงต้องการนำเสนอ “ประเด็นที่คนสนใจ” ทำให้สำนักข่าวทันต่อกระแสต่าง ๆ แต่ช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2562 จุดประสงค์ในช่วงนี้อาจต่างไปจากช่วงแรก เพราะข่าวที่เป็นกระแสนั้นได้เงียบลงไปแล้ว แต่เหตุที่มีการนำเสนอประเด็นดังกล่าวอีกครั้งเพราะว่าเต็งหนึ่งนั้นเดินทางกลับมายังประเทศไทยเพื่อไปร่วมงานประกาศรางวัลแห่งหนึ่ง ผู้สื่อข่าวจึงได้โอกาสในการสัมภาษณ์ถึงกระแสข่าวที่เกิดขึ้นก่อนหน้า เนื่องจากในช่วงเดือนตุลาคมที่เป็นข่าวนั้น มีเพียงการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนผ่านการนำเนื้อหาในคลิปมาเปิดเผยเท่านั้น แต่ไม่ได้เป็นคำชี้แจงจากการสัมภาษณ์ จึงทำให้เป้าหมายในครั้งนี้ นอกจากจะนำเสนอประเด็นข่าวที่คนสนใจแล้วนั้น ยังอาจจะรวมไปถึงการประชาสัมพันธ์งานดังกล่าวอีกด้วย

ผู้ส่งสารที่เป็น “ผู้ที่เป็ข่าว” ซึ่งหมายถึง “เต็งหนึ่ง” ผู้ส่งสารในลักษณะนี้ทำให้ “สาร” ที่ถูกนำเสนอผ่านผู้ผลิตข่าวนั้น มี “ความน่าสนใจ” และเป็นประเด็นที่ใคร ๆ ก็อยากรู้ เพราะผู้ที่เป็ข่าวมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักถึงแม้ว่าถ้อยคำสัมภาษณ์ส่วนหนึ่งนั้นจะมาจากดาราผู้ที่เป็ข่าวโดยตรง แต่ปฏิเสธไม่ได้เลยว่า ผู้ผลิตและนำเสนอเนื้อหาข่าวนั้น ยังคงมีอำนาจในการ “เลือก” นำเสนอประเด็นต่าง ๆ ตามดุลยพินิจของสำนักข่าว โดยเป้าหมายของผู้ส่งสารที่เป็นข่าว มีจุดประสงค์ไม่ต่างกันทั้งในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2561 และเดือนมีนาคม พ.ศ. 2562

กล่าวคือ มีจุดประสงค์หลักเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นที่เป็นข่าวอยู่ นอกจากนี้ยังใช้โอกาสในการถูกนำเสนอข่าวเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการบอกเล่าความเป็นไป (เรื่องงานในวงการ เรื่องราวชีวิตส่วนตัว ฯลฯ) ในตอนนั้นของตนเองอีกด้วย

ผู้ผลิตกลุ่มที่กล่าวไปข้างต้น มีเป้าหมายที่มีความใกล้เคียงกัน คือ ต้องการให้คนทั่วไปรับรู้เนื้อหาข่าวหรือเรื่องราวของดาราดูที่ เป็นข่าว ปราบกฏการเลือกใช้ **ลำดับวัจนกรรม (A - Act Sequence)** ในการนำเสนอประเด็นข่าว แบ่งออกตามช่วงเวลาในการนำเสนอประเด็นข่าว ได้แก่ ช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นช่วงที่สื่อมวลชนนำคลิปวิดีโอของเต็งหนึ่งมารายงาน จึงปรากฏวัจนกรรมการบอกเล่าตามการรายงานข่าวทั่วไป และช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2562 ปรากฏวัจนกรรมที่มีรูปแบบต่างไป เนื่องจากในช่วงนี้สื่อมวลชนได้สัมภาษณ์เต็งหนึ่งด้วยตัวเอง จึงเลือกใช้วัจนกรรมการถามและวัจนกรรมการตอบตลอดทั้งการนำเสนอ แต่การใช้วัจนกรรมการถามนั้น กลับปรากฏการใช้ภาษาที่แฝงนัยเชิงลบหรือแสดงให้เห็นความเชื่อที่สำนักข่าวมีอยู่ก่อน เช่น (5) **ที่ผ่านมาเรือดอดหรือยังเงเลยออกมายุุด?** (Komchadluek, 21 Mar 2019) (6) **พอพ่อแม่บอกให้บอกไปเถอะ จริง ๆ แล้วเราอยากบอกมัย** (Komchadluek, 21 Mar 2019) (7) **แฟนคลับตกใจกันเยอะมัย?** (Komchadluek, 21 Mar 2019) (8) **ตอนที่เราโพสต์คลิปเราอยู่ต่างประเทศ พอกลับมาเมืองไทย สายตาคนที่มองเรามันเปลี่ยนไปมัย** (Komchadluek, 21 Mar 2019) เป็นต้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความคิดทัศนคติเบื้องหลังของสำนักข่าวยังคงมองว่า “กลุ่มบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศ” นั้นยังไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมและมักจะถูกกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงลบอย่างต่อเนื่องหากเปิดเผยรสนิยมทางเพศที่แท้จริงให้สาธารณชนรับรู้ นอกจากนี้เนื้อหาภายในข่าวแม้จะเป็นการให้สัมภาษณ์ของดาราดูที่เป็นข่าวโดยตรง แต่การเลือกประเด็นที่นำเสนอและถ่ายทอดผ่านสำนักข่าวต่าง ๆ นั้น ต้องถือว่าเป็น “สาร” ที่ส่งผ่านผู้รายงานหรือนำเสนอข่าวอีกทอดหนึ่ง ความน่าสนใจจึงอยู่ที่การเลือกใช้วัจนกรรม กล่าวคือ บางถ้อยคำเป็นคำพูดของการนำเสนอเนื้อหาข่าวระหว่างการสัมภาษณ์ กลับปรากฏการใช้วัจนกรรมการสารภาพ (ซึ่งต้องการสื่อให้เห็นว่าตัวดาราดูที่เป็นข่าวคือผู้ที่เลือกใช้วัจนกรรมหรือดาราดูที่เป็นข่าวอาจเลือกใช้วัจนกรรมนั้นจริง) เช่น (9) **“เต็งหนึ่ง-คณิศ” เผยโล่งใจมากขึ้น หลังอดีตศิลปินยอมรับเป็น “เกย์”** (Siam Sport, 22 Mar 2019) เป็นต้น ประเด็นในการเลือกใช้วัจนกรรมนี้จะทำให้เห็นการสื่อเจตนาที่ผู้ส่งสาร “จงใจ” เลือกใช้เพื่อสื่อความหมายบางประการที่เกี่ยวข้องกับ อุดมการณ์ที่แฝงมาในการรายงานข่าวเหล่านั้นดังจะกล่าวต่อไปในหัวข้อการวิเคราะห์ทฤษฎีทางภาษา

ผู้ผลิตวาทกรรมดังกล่าวเลือกใช้**เครื่องมือ (I - Instrumentalities)** ในการสื่อสารที่ปรากฏในสถานการณ์การสื่อสารนี้สอดคล้องไปตามช่องทางในการนำเสนอข่าวสาร ได้แก่ (1) ข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์มีการใช้เครื่องมือการสื่อสารทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา กล่าวคือ มีการสื่อสารผ่านข้อความที่เป็นตัวอักษร ซึ่งในแง่นี้ ลักษณะของตัวอักษรที่ปรากฏในแต่ละส่วนมีความแตกต่างกันไปด้วย ส่วนพาดหัวข่าว ตัวอักษรจะมีขนาดใหญ่ เนื่องจากจะต้องดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านให้รู้สึกอยากอ่านในประเด็นข่าวนั้น ๆ และการใช้อวัจนภาษาที่เป็นการสื่อความผ่านรูปภาพ ซึ่งอาจเป็นภาพระหว่างการสัมภาษณ์ ภาพดาราดูที่เป็นข่าว หรือภาพดาราดูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ (2) ข่าวที่ปรากฏบนเว็บไซต์สำนักข่าวออนไลน์ มีเครื่องมือในการสื่อสารไม่ต่างจากข่าวใน

หนังสือพิมพ์มากนัก แต่สิ่งที่ต่างกันอย่างชัดเจนคือ บนเว็บไซต์สามารถเพิ่มเติมคลิปวิดีโอที่เป็นภาพเคลื่อนไหวของข่าวดังกล่าว เช่น คลิปที่เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์บนเว็บไซต์ยูทูบ คลิปสัมภาษณ์ประกอบเนื้อหาข่าว ฯลฯ นอกจากนี้การเลือกรูปภาพประกอบยังเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เนื่องจากรูปภาพที่นำมาประกอบอาจไม่ใช่เพียงรูปในสถานการณ์การสัมภาษณ์จริง แต่เป็นรูปภาพที่ดูเหมือนจะ “สนับสนุน” เนื้อหาข่าว อย่างในกรณีนี้เป็นข่าว “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” ภาพข่าวที่ถูกเลือกมาเป็นภาพประกอบจากบางสำนักข่าวนั้นปรากฏภาพที่โชว์ให้เห็นเรือนร่างของดาราคงกล่าว (ซึ่งอาจจะแฝงมุมมองเรื่องเพศบางอย่างไว้ด้วยหรือไม่)

กล่าวโดยสรุป การผลิตและการกระจายตัวบทในวาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” ผู้ผลิตนั้น “ผลิตข่าว” โดยมีคุณค่าความเป็นข่าวกำกับไว้ คือ เรื่องจะต้อง “สด ใหม่ ใหญ่ ดัง” เป็นที่สนใจของมวลชน จากการเก็บข้อมูลจะเห็นว่าผู้ส่งสารในสถานการณ์การสื่อสารนี้นำเสนอข่าวจากสำนักข่าวทั้งในหน้าหนังสือพิมพ์และบนเว็บไซต์สำนักข่าวออนไลน์หลากหลายสำนักข่าว ส่งผลให้ประเด็นข่าว “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” นั้นสามารถเข้าถึงผู้รับสารได้เป็นจำนวนมาก ในด้านการกระจายตัวบทนั้น โดยปกติ สื่อมวลชนสามารถส่งสารไปถึงคนจำนวนมากตามที่ได้กล่าวไปแล้ว แต่ด้วยบริบทสังคมวัฒนธรรมในปัจจุบันที่สื่ออินเทอร์เน็ตมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่มีความสะดวกและรวดเร็ว จึงทำให้ผู้รับสารหรือผู้อ่านสามารถเข้าถึงข่าวดังกล่าวได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

1.2 การบริโภคและการตีความตัวบท

ผู้ร่วมการสื่อสาร (P – Participants) ที่เป็นผู้รับสารในสถานการณ์การสื่อสารนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ผู้รับสารที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นใครก็ได้ที่สามารถเข้าถึงเนื้อหาข่าวเหล่านี้ได้ และผู้รับสารที่เป็นกลุ่มคนที่ชื่นชอบในตัวดาราคงกล่าวที่เป็นข่าวหรือ “แฟนคลับ” เพราะหากพิจารณาจากช่องทางการสื่อสารที่ปรากฏทั้งในสื่อมวลชนดั้งเดิม (สื่อเก่า) อย่างหนังสือพิมพ์กับสื่อสารมวลชนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (สื่อใหม่) ก็เป็นช่องทางที่ “ครอบคลุม” การเข้าถึงของคนในสังคม กลุ่มผู้รับสารนี้มีความสำคัญในแง่ของ “การบริโภค” สารที่ส่งจากผู้ส่งสารหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการแทรกซึมอุดมการณ์ต่าง ๆ ไปยังคนในสังคม โดยเป้าหมาย (E – Ends) ของผู้รับสารที่เป็น “ผู้อ่านข่าว” หรือ “คนทั่วไป” ในสังคม คือ ต้องการที่จะทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นข่าว และยังต้องการเสพ “ความบันเทิง” ผ่านการรับรู้เรื่องราวที่สังคม (คนอื่น ๆ) ก็กำลังสนใจเช่นเดียวกัน เพื่อที่จะได้พูดคุยในประเด็นดังกล่าวได้อย่างมีสีสัน และผู้รับสารที่เป็น “แฟนคลับ” ของตัวดาราคงกล่าวที่เป็นข่าว อาจมีเป้าหมายที่ต่างไปจากกลุ่มคนทั่วไป กล่าวคือ ผู้รับสารอาจไม่ได้เพียงต้องการรับรู้ข่าว แต่ยังต้องการให้กำลังใจหรือคอยสนับสนุนดาราคงกล่าวที่เป็นข่าว อาทิ ในกรณีที่มีการเขียนข่าวอย่างไม่ตรงไปตรงมา พยายามจะเคลือบแฝงอุดมการณ์บางอย่างในข่าวนั้น ๆ ผู้รับสารในกลุ่มนี้อาจจะแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์เพื่อปกป้องดาราคงกล่าวที่เป็นข่าวได้

จากการวิเคราะห์**บรรทัดฐานการปฏิสัมพันธ์ (N - Norm of interaction)** พบว่าการปฏิสัมพันธ์ในสถานการณ์การสื่อสารนี้เป็นการสื่อสารทางเดียว (การนำเสนอข่าวผ่านหน้าหนังสือพิมพ์) คือ ผู้ส่งสาร ซึ่งหมายถึงผู้ผลิตเนื้อหาและนำเสนอข่าวกับดาราคงกล่าวที่เป็นข่าวนั้นส่ง “สาร” ไปยังผู้รับสาร ซึ่งหมายถึงผู้ที่เลือกอ่านข่าวและผู้คนทั่วไปที่เข้าถึงข่าวดังกล่าว แต่ด้วยบริบทสังคมวัฒนธรรมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ที่ทำให้ผู้รับสารหรือผู้อ่าน

สามารถ “โต้ตอบ” กับผู้ผลิตข่าว ในการแสดงความคิดเห็นภายใต้เนื้อหาข่าวบนเว็บไซต์สำนักข่าวหรือการแสดงความรู้สึกต่อตัวดาราผู้ที่เป็นข่าวได้โดยตรงผ่านโซเชียลเน็ตเวิร์กต่าง ๆ เช่น บริเวณใต้คลิปในเว็บไซต์ยูทูป การแสดงความคิดเห็นผ่านทวิตเตอร์ (Twitter) เป็นต้น

บรรทัดฐานการตีความ (N - Norm of Interpretation) ในสถานการณ์การสื่อสารนี้มีความน่าสนใจ ในแง่ของ “สาร” ที่ผู้ผลิตเลือกนำเสนอ คือ ประเด็นข่าว และความรู้เกี่ยวกับข่าวของคนทั่วไป กล่าวคือ การนำข้อมูลต่าง ๆ ที่สำนักข่าวหามาได้และรายงานไปยังผู้รับสารดูเหมือนจะเป็นการนำเสนอ “ข้อเท็จจริง” เนื่องมาจากความเป็นข่าวจึงส่งผลให้บางครั้งผู้รับสารไม่ได้ตระหนักว่าเนื้อหาข่าวนั้นต่างก็เป็นสิ่งที่สำนักข่าว “เลือก” หรือ “เน้น” ประเด็นใดประเด็นหนึ่งขึ้นมานำเสนอได้ โดยสื่อมวลชน/ผู้ผลิตเลือกใช้**เครื่องมือการสื่อสาร (I - Instrumentalities)** ที่สำคัญในการนำเสนอประเด็นข่าว คือ การใช้เครื่องหมายที่อ้างถึงคำพูดโดยตรง “ ” (direct quotation) ที่ช่วยให้ “ข้อมูล” ที่สื่อเลือกนำเสนอออกไปนั้น เป็นข้อมูลที่อ้างได้ว่ามาจาก “คำพูด” หรือการให้สัมภาษณ์ของดาราจริง ๆ ส่งผลให้ผู้รับสารเชื่อว่าข้อมูลเหล่านั้นเป็นความจริง**ประเภท (G - Genre)** ของตัวบท คือ “ข่าวบันเทิง” ซึ่งจัดเป็นข่าวประเภทเร้าอารมณ์ (sensational) หรือข่าวเบา (soft news) โดยธรรมชาติแล้วเป็นการนำเสนอข้อเท็จจริงที่มี “ความบันเทิง” ประกอบกับ**น้ำเสียง (K - Key)** ที่ผู้ส่งสารเลือกใช้ ภาษาที่เป็นกันเอง ทำให้การนำเสนอเนื้อหาเป็นไปในทางที่มีความสนิทสนมกับดาราผู้เป็นข่าว ปรากฏคำสรรพนามที่ดาราผู้เป็นข่าวใช้เพื่อเรียกแทนตนเองและใช้เรียกขานสื่อมวลชนว่า เช่น (10) “แต่**เรา**ไม่ได้มีโมเมนต์ของการมาเจอ**ที่ ๆ สื่อแบบนี้**” (Siambanterng, 27 Mar 2019) เป็นต้น การนำเสนอข่าวจึงเป็นไปในลักษณะที่น้อยในวงการถามตอบระหว่างกัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ข่าวบันเทิงมีความใกล้ชิดกับผู้อ่าน ตัวผู้อ่านเองก็ต้องการที่จะทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคนในวงการบันเทิง การรับสารหรือการเสพข่าวจึงมีลักษณะคล้าย ๆ การเสพเพื่อความบันเทิง จึงอาจทำให้คนไม่ได้รับแฉะระวังถึงชุดความคิดบางอย่างที่แฝงมากับข่าวบันเทิงเหล่านั้น ภายใต้ฉากที่เป็น บริบทสังคมวัฒนธรรม (S - Setting/Scene) ที่คนในสังคมบางส่วนยังคงมีความเชื่อและทัศนคติแง่ลบส่งผลให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ (UNDP, 2019) ความรู้และการตีความ “สาร” ที่ไม่ใช่เพียง “ข้อเท็จจริง” อย่างไม่ระมัดระวัง จึงทำให้การแฝงความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติของผู้เขียนข่าวมาผ่านการนำเสนอข่าวนั้น สามารถสื่ออุดมการณ์ชุดต่าง ๆ ที่พยายามจะครอบงำความคิดของคนในสังคมที่มีต่อคนกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

จากการวิเคราะห์การบริโภคและการตีความตัวบทอาจกล่าวได้ว่าผู้รับสารหรือผู้อ่านข่าวสามารถเข้าถึงตัวบทดังกล่าวได้อย่างกว้างขวาง ดังที่กล่าวไปข้างต้น ผู้ผลิตเลือกกระจายตัวบทในช่องทางทั้งที่เป็น “สื่อเก่า” และ “สื่อใหม่” โดยจะเห็นได้ว่าสัดส่วนของช่องทางในการนำเสนอประเด็นข่าว “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” นั้น ส่วนมากจะเป็นการนำเสนอผ่านเว็บไซต์สำนักข่าวออนไลน์ (จำนวน 29 ตัวบท) ทำให้เห็นยอดผู้เข้าชมเว็บไซต์นั้น ๆ มีการจัดลำดับคนเข้าชมของข่าวแต่ละข่าว ถึงแม้ว่าการนำเสนอผ่านหนังสือพิมพ์จะเข้าถึงคนได้มากเช่นเดียวกัน แต่การเข้าถึงประเด็นข่าวดังกล่าวโดยตรงกลับเป็นเรื่องยากที่จะคาดคะเน เพราะไม่มีสถิติของผู้ใช้งานที่สามารถตรวจสอบได้เหมือนระบบออนไลน์ อีกทั้งลักษณะของตัวบทที่เป็น “ข่าวบันเทิง” ทำให้ผู้บริโภค

อาจไม่ได้ ระแวงระวังว่าข่าวสารที่ได้รับนั้นอาจไม่ใช่ข้อเท็จจริงทั้งหมดเสียทีเดียว แต่ประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้บริโภคที่ร่วมในสถานการณ์การสื่อสารนี้บางกลุ่มอาจไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยกับประเด็นที่สื่อนำเสนอเสมอไป จึงทำให้เกิดการแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งหรือไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกับสื่อมวลชน ทำให้เห็นว่าคนบางคนในสังคมเริ่มต้นตัวเกี่ยวกับประเด็นข่าวที่สื่อ “เลือก” มานำเสนออยู่บ้าง อย่างไรก็ตามยังคงมีผู้อ่านอีกมากที่อาจไม่ตระหนักถึงความคิดเช่นเดียวกันนี้ จึงอาจ “หลงเชื่อ” หรือ “เห็นด้วย” กับประเด็นที่สื่อมวลชนนำเสนอ (เนื่องจากการใช้ความน่าเชื่อถือว่าเป็นสื่อในการรายงานข้อเท็จจริง อีกทั้งยังใช้กลวิธีต่าง ๆ เช่น การใช้เครื่องหมายที่อ้างถึงคำพูดโดยตรง เป็นต้น) และอาจซึมซับอุดมการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นก็เป็นได้

2. อุดมการณ์ที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” กรณีศึกษาการนำเสนอประเด็นข่าว “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์”

จากการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีแนวคิดทางภาษาศาสตร์ (อรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์) และทฤษฎีเควีย์ร์เพื่อศึกษาการใช้กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ ในวาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” ผ่านการนำเสนอประเด็นข่าว “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” พบว่าตัวบทมีความสัมพันธ์ในการนำเสนออุดมการณ์ชุดต่าง ๆ ได้แก่ อุดมการณ์รักต่างเพศและอุดมการณ์ความเป็นเกย์ ปรากฏใช้กลวิธีทางภาษาที่สื่ออุดมการณ์ดังกล่าว ทั้งหมด 4 กลวิธีหลัก ได้แก่ (1) การใช้คำศัพท์ (2) การใช้คำแสดงทัศนภาวะ (3) การใช้มูลบท (4) การปฏิเสธมูลบท ในงานวิจัยนี้ พิจารณาผู้ผลิตวาทกรรมดังกล่าว 2 ส่วน (3.1 การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม) ได้แก่ ผู้ผลิตที่เป็น “สื่อมวลชน” และผู้ผลิตที่เป็น “ดาราผู้ที่เป็นข่าว” ดังนั้น การนำเสนอกลวิธีทางภาษาที่สัมพันธ์กับอุดมการณ์ในหัวข้อนี้ จะนำเสนอทั้ง 2 มุมมองควบคู่กันไป โดยเรียงตามกลวิธีทางภาษาที่พบทั้งหมดในผลการวิจัย

2.1 อุดมการณ์รักต่างเพศ (An Ideology of Gender binary) เป็นความคิดที่มีผลมาจากการอธิบายเรื่องเพศตามแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ โดยแบ่งเพศชายและเพศหญิงตามลักษณะทางชีววิทยา สรีระทางร่างกาย จึงเป็นตัวกำหนดให้เกิดความปรารถนาและอารมณ์ทางเพศ เกิดเป็นบรรทัดฐานรักต่างเพศ ซึ่งใครที่ไม่ใช่เพศชายหรือเพศหญิงก็จะถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มที่ไม่ได้รับการยอมรับเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรม “เบี่ยงเบน” ไปจากเพศหลักในสังคม อุดมการณ์ดังกล่าวเคลื่อนผ่านมาในตัวบทดังกล่าวถูกสื่อผ่านทุกกลวิธีทางภาษา โดยแบ่งเป็นกลวิธีทางภาษาที่ “สื่อมวลชน” เลือกใช้ ได้แก่ การเลือกใช้ชุดคำศัพท์ คือ ชุดคำศัพท์แสดงการปกปิดและการเปิดเผย ชุดคำศัพท์แสดงความรู้สึกในแง่ลบต่อการเปิดตัวเป็นเกย์ และการใช้มูลบท ส่วนกลวิธีทางภาษาที่ “ดาราผู้ที่เป็นข่าว” เลือกใช้ ได้แก่ การเลือกใช้ชุดคำศัพท์แสดงความกลัว การใช้คำแสดงทัศนภาวะ การใช้มูลบท และการปฏิเสธมูลบท รายละเอียดต่อไปนี้เป็น

2.1.1 การใช้ชุดคำศัพท์ (lexical selection)

การใช้ชุดคำศัพท์นับเป็นกลวิธีที่มีความสำคัญในการนำเสนอข่าว เนื่องจากส่วนประกอบของข่าว นั้น จะมีส่วนที่เรียกว่าพาดหัวข่าว ซึ่งจะต้องสรุปประเด็นที่เป็นใจความสำคัญของเนื้อหาข่าว อีกทั้งยังต้องใช้ชุดคำศัพท์ที่ “ดึงดูด” ให้ผู้คนติดตามอ่านเนื้อหาภายใน ในกลวิธีด้านการใช้ชุดคำศัพท์นั้นแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) ชุดคำศัพท์แสดงการปกปิดและการสারণพาดหัว (2) คำศัพท์แสดงความรู้สึกในแง่ลบต่อการเปิดตัวเป็นเกย์ และ (3) ชุดคำศัพท์แสดงความกลัว ดังนี้

(1) ชุดคำศัพท์แสดงการปกปิดและการเปิดเผย

การใช้ชุดคำศัพท์แสดงการปกปิดและเปิดเผย หมายถึง ชุดคำกริยาต่าง ๆ ที่ “สื่อมวลชน” เลือกใช้เพื่ออธิบายการกระทำของการเปิดตัวเป็นเกย์ โดยเลือกใช้ชุดคำกริยาต่าง ๆ ที่สื่อความว่าการเป็นเกย์เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมไม่ควร ไม่ได้รับการยอมรับจากคนส่วนมากในสังคม เช่น

- ตัวอย่าง (11) ยันเก็บมานาน 12 ปี ถึงเวลา**บอกความจริง** (MGR, 20 Mar 2019)
- ตัวอย่าง (12) “ตั้งหนึ่ง” **เลิกปิด** ยึดอกรับ “ผมเป็นเกย์” (Brighttv, 22 Oct 2018)
- ตัวอย่าง (13) ตั้งหนึ่งB.O.Y อัปเดตคลิปเปิดตัว **รับสารภาพ** ‘ผมเป็นเกย์’ (Dailynews, 20 Oct 2018)

จากตัวอย่างข้างต้น ปรากฏชุดคำกริยาที่แนะนำความหมายว่า การเป็นเกย์เป็นสิ่งที่ผิดได้อย่างเด่นชัดจากการใช้คำว่า บอกความจริง เลิกปิด และ รับสารภาพ ซึ่งโดยปกติแล้ว คำทั้งสองข้างต้น มักจะใช้เมื่อผู้ใดกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วถูกจับได้ในลักษณะที่ “จ้านต่อหลักฐาน” จึงต้องยอมรับความจริงหรือสารภาพในความผิดเหล่านั้น แต่กลับเป็นชุดคำศัพท์ที่ใช้ในการนำเสนอประเด็นการเปิดตัวเป็นเกย์เพื่อสื่อความถึงแง่ลบนั่นเอง

(2) ชุดคำศัพท์แสดงความรู้สึกในแง่ลบต่อการเปิดตัวเป็นเกย์

การใช้ชุดคำศัพท์แสดงความรู้สึกในแง่ลบเมื่อทราบว่าคุณคนเปิดตัวเป็นเกย์ หมายถึง การที่ “สื่อมวลชน” เลือกใช้ชุดคำศัพท์เพื่อนำเสนอความรู้สึกของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ผู้สื่อข่าวได้ “อ้าง” ว่ามีความรู้สึกเช่นนั้นเกิดขึ้นจริง ๆ ในสังคม

- ตัวอย่าง (14) ทำเอาหลายคน**ฮือฮา**ไม่น้อย (Dailynews, 25 Mar 2019)
- ตัวอย่าง (15) กลายเป็นที่**เสียดาย**ของเหล่าสาว ๆ (Siam Sport, 22 Mar 2019)

จากตัวอย่างข้างต้น ปรากฏการใช้ชุดคำศัพท์แสดงอารมณ์ความรู้สึกของคนในสังคมเชิงลบเมื่อรู้ว่าดาราคงกล่าวเป็นเกย์ ได้แก่ ฮือฮา เสียดาย มักใช้ร่วมกับการปรากฏข่าวการเปิดตัวเป็นเกย์ในสังคมไทยที่สื่อมวลชนมักจะสื่อเป็นนัยว่าเรื่องดังกล่าว ยังคงเป็นเรื่องที่ “แปลกใหม่” และผู้คนในสังคมยังคง “รับไม่ได้” ในบริบทเดียวกันนี้ ยังปรากฏร่วมกับคำว่า “เสียดาย” ที่หมายถึงรู้สึกว่พลาดโอกาสที่ควรจะมีจะได้ (Royin, 2011) ยิ่งตอกย้ำชัดถึงอุดมการณ์รักต่างเพศที่ฝังแน่นในสังคมไทย

(3) ชุดคำศัพท์แสดงความกลัว

ชุดคำศัพท์แสดงความกลัว เป็นกลวิธีทางภาษาที่ “ดาราผู้ที่เป็นข่าว” เลือกใช้ หมายถึง การนำเสนอถึงผลเสียหรือแง่ลบจากการเป็นเกย์ อาจเป็นผลเสียที่เกี่ยวข้องกับตนเองหรือคนรอบข้างก็ได้ เช่น

- ตัวอย่าง (16) *ตอนแรกเราก็ยอมรับนะว่าเรา**กลัว อีต้อ๊ด*** (MGR, 20 Mar 2019)
ตัวอย่าง (17) *ส่วนคนที่กำลังจะ**วิพากษ์วิจารณ์** ก็เป็นสิทธิของคุณ* (Khaosod, 20 Oct 2018)
ตัวอย่าง (18) *ยอมรับมี**ผลกระทบ**กับงานแต่ไม่มาก* (INNNews, 21 Mar 2019)

ลักษณะการใช้ชุดคำศัพท์ต่าง ๆ ข้างต้น เป็นการสื่อความให้เห็นถึงผลเสียที่อาจเกิดขึ้นเมื่อคุณเป็นเกย์หรือเปิดตัวเป็นเกย์ ในตัวอย่าง (20) คำว่า กลัว และ อีต้อ๊ด ปรากฏกับคำให้สัมภาษณ์ของดาราที่เปิดตัวว่าเป็นเกย์ ทำให้เห็นว่าคนที่เปิดเกย์นั้นต้องพบกับความยากลำบากในชีวิต นอกจากนี้ในตัวอย่าง (21) จะเห็นได้ว่าการเปิดตัวเป็นเกย์นั้นทำให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์จากคนส่วนหนึ่งในสังคม การใช้คำในแง่ลบที่ปรากฏร่วมในการนำเสนอประเด็นข่าวเช่นนี้เพื่อสื่ออุดมการณ์รักต่างเพศที่ยังคงเป็นความคิดที่ครอบงำคนในสังคมอยู่

2.1.2 การใช้คำแสดงทัศนภาวะ (Modality)

คำแสดงทัศนภาวะหรือตามที่ นววรรณ พันธุเมธา (2015: 71-74) เรียกว่า คำบอกความเห็น หมายถึงคำที่ใช้เพื่อแสดงความเห็นของผู้พูดเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของกริยาและความจำเป็นของผู้ทำในการทำกริยา ในงานวิจัยนี้หมายถึง กลวิธีทางภาษาที่ “ดาราผู้ที่เป็นข่าว” เลือกใช้ในการให้เหตุผลเกี่ยวกับการเปิดตัวเป็นเกย์

- ตัวอย่าง (19) ***รู้สึก**ว่าพร้อมที่จะฟัง และรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น* (Siambantern, 27 Mar 2019)
ตัวอย่าง (20) ***รู้สึก**ว่าน่าจะเป็นช่วงเวลาที่น่าจะเหมาะสม* (Siambantern, 27 Mar 2019)

จากตัวอย่างข้างต้น การเลือกใช้คำแสดงทัศนภาวะต่าง ๆ ได้แก่ รู้สึกว่า... น่าจะ... เป็นการแสดงความรู้สึกในทางที่แนะนำความหมายว่า การเปิดตัวเป็นเกย์นั้นจะต้องมีความ “พร้อม” และต้องรอเวลาที่ “เหมาะสม” ในการที่จะบอกเรื่องนี้กับทุกคน การนำเสนอความรู้สึกของดาราที่เปิดตัวเป็นเกย์ด้วยการใช้ทัศนภาวะเช่นนี้ต้องการสื่อให้รู้ถึง “ความรู้สึก” ของตัวดาราเองที่ยังผูกติดอยู่กับอุดมการณ์รักต่างเพศที่แพร่หลายในสังคม จนบางครั้งก็ทำให้เหล่านั้นต้องปิดบังเรื่องเพศของตน

2.1.3 การใช้มูลบท (Presupposition manipulation)

มูลบท หมายถึง สมมติฐานเบื้องหลังคำที่กล่าว นักภาษาศาสตร์เชื่อว่าเมื่อเรากล่าวถ้อยคำหนึ่ง ๆ ผู้พูดนั้นจะมีความเชื่อบางประการอยู่ภายในใจ ดังที่แฟร์คลัฟกล่าวถึงบทบาทของการสื่อมูลบทในการสื่ออุดมการณ์ไว้ว่า การนำเสนอข้อมูลในรูปของมูลบทก็คือ การ “อ้าง” ว่าข้อมูลนั้น ๆ เป็นความเชื่อที่มีร่วมกันอยู่ก่อน (Panpothong, 2013 : 83-89) มูลบทที่พบในงานวิจัยนี้ จะเป็นการกล่าวอ้างลักษณะที่มีอยู่ตาม “ธรรมชาติ” และมองว่าเรื่องราวเหล่านั้นเป็นเรื่องที่คนในสังคมยอมรับกันดีอยู่แล้ว ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ตรงข้ามกับการเปิดตัวเป็นเกย์ โดยพบทั้งที่เป็นกลวิธีทางภาษาของ “ดาราผู้ที่เป็นข่าว” และ “สื่อมวลชน” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง (21) *ที่ผ่านมาเจอข่าวเราไม่ใช่ชายแท้มาโดยตลอด* (Komchadluek, 22 Mar 2019)

ตัวอย่าง (22) *เกย์ในสังคมชนชั้นกลางสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ* (Voice, 20 Oct 2018)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า ดาราผู้ที่เป็นข่าวใช้มูลบทผ่านถ้อยคำ ชายแท้ เพื่อสื่อให้เห็นว่ามีลักษณะ “ความเป็นชาย” ที่สังคมกำหนด ใครที่ไม่มีลักษณะข้างต้นจะถือว่าไม่ใช่ชายแท้ ทำให้เห็นว่าอุดมการณ์รักต่างเพศยังคงถูกสื่อและแผ่นนัยเชิงลบต่อ “ความหลากหลายทางเพศ” นอกจากนี้กลวิธีการใช้มูลบทยังปรากฏผ่านการใช้ถ้อยคำ เกย์ชนชั้นกลางสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติ แสดงว่าการใช้ชีวิตของเกย์ที่อยู่ในชนชั้นอื่น ๆ ไม่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติหรือไม่ การสื่อมูลบทเช่นนี้เป็นการสื่อว่าสังคมยอมรับคนที่ “จัดประเภท” ของตนเข้ากับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งถ้าไม่ใช่ชายจริงหรือหญิงแท้แล้ว คุณก็ต้องเป็นเกย์เป็นคนที่เป็นเบียดเบียนออกจากสังคมสะท้อนให้เห็นอุดมการณ์รักต่างเพศที่ยังเคลือบแฝงอย่างแนบแน่นผ่านตัวบท

ตัวอย่าง (23) *ยืนยันรับคำวิจารณ์ หวังให้กำลังใจคนที่ท้อ* (Dailynews, 20 Oct 2018)

ตัวอย่าง (24) *และเรื่องนี้ครอบครัวรับได้* (MGR, 20 Mar 2019)

จากตัวอย่าง (23) และ (24) การใช้มูลบทเพื่อสื่อความหมายว่าการเป็นเกย์โดยเปิดเผยให้คนสาธารณะรับรู้ นั้น จะต้องรับคำวิจารณ์ เพราะคนทั่วไปยังคงไม่ยอมรับกับความหลากหลายทางเพศที่เกิดขึ้นนี้ และทำให้เห็นว่าการดำรงชีวิตของคนเป็นเกย์ในสังคมนั้นยังคงจะต้องมีปัญหาผ่านการสื่อมูลบทว่า ท้อ และการกล่าวว่าครอบครัวรับได้ ซึ่งเป็นการย้ำภาพของเกย์ที่มักจะไม่ได้ถูกยอมรับจากคนในครอบครัว

การใช้มูลบทยังปรากฏการใช้ในรูปแบบประโยคต่าง ๆ ได้แก่ (1) การใช้รูปประโยคเหตุผลเพื่อสื่อมูลบทหมายถึง การใช้รูปประโยคเหตุผล เพื่อ “อ้าง” ว่าเหตุผลนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องน่าเชื่อถือ กลวิธีทางภาษาเช่นนี้ถูกใช้เพื่อเน้นย้ำ “เหตุผล” ว่าเป็นสิ่งที่มีความเชื่อเช่นนั้นจริง ๆ

ตัวอย่าง (25) *ผมกล้าออกมาพูดเพราะผมโตพอจะออกมายินยอมทุกคนได้อย่างสบายว่าผมเป็นแบบนี้* (Dailynews, 25 Mar 2019)

ตัวอย่าง (26) *ยอมรับนะว่าเรากลัว อึดอัด เพราะเรายังทำงานที่จีนอยู่* (Poo Jatkarn Daily 360 degree, 22 Mar 2019)

จากตัวอย่างข้างต้น การใช้รูปประโยคเหตุผลเพื่อกล่าวเพราะผมโตพอ สื่อมูลบทว่า การเปิดตัวเป็นเกย์อาจจะต้องมีประเด็นวิพากษ์วิจารณ์ตามมา ก่อนพูดอึดอัด เพราะยังทำงานที่จีน นั้นสื่อมูลบทที่ว่า ในสังคมโลกยังคงมีการกีดกันคนที่มีความหลากหลายทางเพศ ดาราที่เปิดตัวจึงอึดอัดที่จะต้องเปิดเผยความจริงดังกล่าว การให้เหตุผลเพื่อสื่อมูลบทเช่นนี้ทำให้เห็นว่าการเปิดตัวเป็นเกย์เป็นเรื่องที่สังคมยังไม่ยอมรับเช่นเคย

(2) การใช้รูปประโยคปฏิเสธเพื่อสื่อมูลบท หมายถึง การใช้รูปประโยคปฏิเสธเพื่อ “อ้าง” ถึงข้อมูลบางอย่าง โดยเน้นความปฏิเสธของข้อมูลเหล่านั้น เพื่อให้เห็นว่า สิ่งที่กล่าวถึง “ไม่ใช่” เรื่องปกติในสังคม

ตัวอย่าง (27) ทั้งที่ไม่ค่อยมีใครทำ (Siambanterng, 27 Mar 2019)

ตัวอย่าง (28) ไม่ต้องมานั่งแบ่งกันแล้วว่าแพดเทิร์นของเพศที่สามต้องเป็นยังไง (Siambanterng, 27 Mar 2019)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าการใช้รูปประโยคปฏิเสธเพื่อสื่อมูลบท ต้องการนำเสนอความคิด (ที่อ้างว่าเป็นความคิดของคนทั่วไปในสังคม) เกี่ยวกับการเปิดตัวเป็นเกย์ โดย “สื่อมวลชน” กล่าวว่า ไม่ค่อยมีใครทำ ย่อมสื่อ มูลบทที่ว่า การเป็นเกย์ต้องปกปิด โดยทั่วไปก็ไม่มีใครเขาเปิดเผยกัน เกิดจากการครอบงำโดยอุดมการณ์รักต่างเพศ และเช่นเดียวกันกับการที่ “ดาราผู้ที่เป็นข่าว” กล่าวว่า ไม่ต้องมานั่งแบ่งแพดเทิร์นของเพศที่สาม ทำให้เห็นว่าคนในสังคมยังมีการแบ่งแยกลักษณะของเพศต่าง ๆ และการระบุว่า มี “เพศที่สาม” ยังคงเป็นแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลจากการแบ่งขั้วตรงข้าม คือ เพศที่สามไม่ใช่เพศปกติ (ชายหญิง) นั่นเอง

(3) การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อสื่อมูลบท หมายถึง กลวิธีทางภาษาที่ “สื่อมวลชน” เลือกใช้ประโยคคำถามเพื่อกล่าว “อ้าง” ถึงความคิดบางประการของคนในสังคม เสมือนว่าเป็นคำถามที่คนในสังคม “ต้องการรู้” (สื่อมวลชนจึงถามให้) เพื่อกระตุ้นให้เห็นว่าสังคมยังไม่ได้เปิดรับกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ

ตัวอย่าง (29) ทำไมตั้งหนึ่งถึงกล้ายอมรับ (Siambanterng, 27 Mar 2019)

ตัวอย่าง (30) อะไรเป็นตัวแปรที่ทำให้เราตัดสินใจเปิดตัว (Siambanterng, 27 Mar 2019)

ตัวอย่าง (31) ตัดสินใจนานไหม (Siambanterng, 27 Mar 2019)

จากตัวอย่างข้างต้น การใช้รูปประโยคคำถามต่าง ๆ ทั้ง ทำไม อะไร และ นานไหม เป็นคำถามที่ปรากฏสำหรับถามตัวดาราเกี่ยวกับการเปิดตัวเป็นเกย์ เพื่อสื่อมูลบทว่า การเป็นเกย์ยังไม่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ทำไมถึงกล้ายอมรับ สื่อมูลบทว่าการเป็นเกย์เป็นเรื่องที่ต้อง “ปกปิด” และไม่สามารถที่จะเปิดเผย จนเป็นเรื่องธรรมดาในสังคม อะไรเป็นตัวแปร สื่อมูลบทว่า การเปิดตัวเป็นเกย์นั้นจะต้องมีเหตุปัจจัยที่ผลักดันให้ต้องเปิดตัว และยังปรากฏ ตัดสินใจนานไหม สื่อมูลบทว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ต้อง “ใช้เวลา” ในการตัดสินใจ เพราะเป็นเรื่องใหญ่ หากพูดไปอาจมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากสาธารณะ

การที่ “สื่อมวลชน” ยังคงเลือกใช้คำถามเพื่อสื่อมูลบท เกี่ยวกับความเป็นเกย์และการเปิดตัวว่าเป็นเกย์ไปในแนวทางที่ไม่ดี (สื่อว่าคนในสังคมยังไม่เปิดรับเรื่องดังกล่าว) ก็ยังเป็นการขบขันให้อุดมการณ์รักต่างเพศยังคงดำรงอยู่ในสังคมต่อไป

2.1.4 การปฏิเสธมูลบท (Presupposition denial)

การปฏิเสธมูลบท เป็นการเลือกใช้รูปภาษาบางอย่างเพื่อแย้งความคิดหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนซึ่งเท่ากับเป็นการโต้แย้งความคิด ข้อกล่าวหา หรือมูลบทที่มีมาแต่เดิม (Hongladarom, 2010 : 194) แม้ว่าการวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้จะพบการปฏิเสธมูลบท แต่นั่นไม่ได้แปลว่าสื่อมวลชนเริ่มเห็นใจกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ในทางกลับกันเมื่อกล่าวว่าการปฏิเสธมูลบทแสดงว่าผู้พูด (ตัวดาร่าที่เป็นเกย์) ยอมรับว่ามีความคิดเหล่านั้นอยู่ในสังคมจริง ๆ

ตัวอย่าง (32) *การเป็นเกย์ไม่ได้เป็นอะไรที่น่ากลัว* (MGR, 20 Mar 2019)

ตัวอย่าง (33) *เราก็ก่อนเคยปิดบังนะ* (Komchadluek, 21 Mar 2019)

จากตัวอย่างข้างต้น การเลือกใช้การปฏิเสธมูลบทของ “ดาร่าผู้ที่เป็นข่าว” ทั้ง *เกย์ไม่ได้เป็นอะไรที่น่ากลัว* และ *ไม่เคยปิดบัง* นั้น เป็นความคิดที่ดาร่าผู้ที่เป็นข่าวยังคงคิดว่ามีอยู่ “จริง” และต้องการกรอบความคิดของคนในสังคมว่ายังมีคนคิดเช่นนั้นอยู่ เป็นการตอกย้ำว่าคนที่ป็นเกย์ควร “ออกมา” เปิดตัวให้คนอื่นรับรู้ เท่ากับว่าอุดมการณ์รักต่างเพศยังคงครอบงำอยู่ในความคิดของคนในสังคมอีกชั้นหนึ่ง เนื่องจาก สำนักข่าวพยายามชี้ให้เห็นว่า การเป็นเกย์นั้นจำเป็นที่จะต้องบอกให้คนอื่นรู้ การจัดวางตำแหน่งของตนเองเป็นเรื่องสำคัญ

จากกลวิธีทางภาษาข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชุดคำศัพท์เพื่อสื่อความต่าง ๆ เกี่ยวกับการเปิดตัวเกย์ แสดงให้เห็นว่าการเป็นเกย์เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง ไม่ได้รับการยอมรับจากคนในสังคม ผู้ที่เป็นเกย์จึงต้อง “ออกมา” เพื่อเปิดเผยบางอย่างต่อสาธารณชน ถึงขั้นที่ต้อง “สารภาพ” เพื่อให้ “ความผิด” นั้นได้รับการยอมรับจากสังคม เพราะการเป็นเกย์ยังถูกมองว่าเป็นเรื่องแปลก ทำให้เห็นว่าสังคมไทยยัง “ก้าวไม่พ้น” จากอุดมการณ์รักต่างเพศ โดยพยายามจะจัดประเภท จัดกลุ่มให้กับคนต่าง ๆ ในสังคม “คนรักเพศเดียวกัน” เป็นคนนอกกลุ่ม จึงต้องโดนกีดกันออกจากกลุ่มสังคม จะเห็นได้ว่ายังปรากฏภาษาที่สื่อความเป็นของปลอม ผิดแปลกแตกต่างจากธรรมชาติ อาทิ ชายแท้ เพศที่สาม ซึ่งเป็นคำศัพท์สื่อมูลที่เรื่องเพศยังถูกอธิบายด้วยบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศ การใช้รูปประโยคแบบต่าง ๆ ทั้งการใช้รูปประโยคเหตุผลเพื่อสื่อมูลบท “ก่อนพูดอึดอัด เพราะยังทำงานที่จีน” การใช้รูปประโยคปฏิเสธเพื่อสื่อมูลบท “ไม่ค่อยมีใครทำ” และการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อสื่อมูลบท “ทำไมถึงกล้ายอมรับ” ล้วนแต่เป็นการตอกย้ำว่า การเป็นเกย์เป็นสิ่งผิดปกติ (ไม่ใช่เรื่องของธรรมชาติ) ถ้าหากบอกให้สาธารณะได้รับรู้ว่าคุณเป็นเกย์ จำเป็นจะต้องมีปัจจัยกระตุ้นหรือมีเหตุผลมากเพียงพอ ซึ่งอาจทำให้เกิดผลกระทบตามมาในแง่ลบก็เป็นได้ ความคิดนี้จึงมองว่าการเป็นเกย์จำเป็นต้องปกปิด เนื่องจากเป็นข้อตรงข้ามกับเพศชายเพศหญิงซึ่งเป็นเพศหลักที่ได้รับการยอมรับในสังคม

2.2 อุดมการณ์ความเป็นเกย์ (An Ideology of Gay) เป็นความคิดเกี่ยวกับ “ความเป็นเกย์” ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นสร้างบรรทัดฐานรักเพศเดียวกันที่มีผลพวงมาจากอุดมการณ์รักต่างเพศ ทำให้เกิดการ “จัดประเภท” ของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศด้วยบรรทัดฐานรักต่างเพศ ปรากฏการใช้กลวิธีทางภาษาของ “สื่อมวลชน” 1 กลวิธี การใช้ชุดคำศัพท์ คือ การใช้ชุดคำแสดงการยอมรับและเปิดเผย และกลวิธีทางภาษาของ “ดาร่าผู้ที่เป็นข่าว” สื่อผ่าน 2 กลวิธี ได้แก่ การใช้มูลบท และการปฏิเสธมูลบท ดังนี้

2.2.1 การใช้ชุดคำศัพท์

(1) ชุดคำแสดงการยอมรับและเปิดเผย

การใช้ชุดคำแสดงการยอมรับและการเปิดเผย หมายถึง การเลือกใช้ถ้อยคำด้านบวกต่อการนำเสนอประเด็นข่าว “ตั้งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” ของสื่อมวลชน แสดงให้เห็นว่าแม้จะเป็นผู้ผลิตวาทกรรมเช่นเดียวกันแต่อาจสื่อความคิดหรืออุดมการณ์ที่แตกต่างออกไป เช่น

- ตัวอย่าง (34) *ด้วยการยอมรับแบบตรง ๆ* (Matichon, 21 Oct 2018)
ตัวอย่าง (35) *เปิดใจหลังประกาศตัวเป็นเกย์* (Gossipstar, 22 Mar 2019)
ตัวอย่าง (36) *ออกมาประกาศข้ามประเทศว่าเป็นเกย์* (Komchadluek, 21 Oct 2018)
ตัวอย่าง (37) *ด้วยการออกมายอมรับว่า “ตนเองเป็นเกย์”* (Komchadluek, 21 Oct 2018)
ตัวอย่าง (38) *ตั้งหนึ่งโล่ง ยึดอกรับเป็นเกย์* (Siam Sport, 22 Mar 2019)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า การนำเสนอข่าว “ตั้งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” นั้น ปรากฏชุดคำกริยาแสดงการกระทำของการเปิดตัวเป็นเกย์ ไม่ว่าจะเป็น *ยอมรับ บอกความจริง ออกมายอมรับ ออกมาประกาศ ยึดอกรับ* แสดงให้เห็นว่าสำนักข่าวบางสำนักเริ่มจะนำเสนอมุมมองของ “กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ” ดีขึ้นบ้าง สื่อผ่านอุดมการณ์ความเป็นเกย์ที่ต้องการให้รู้ว่าการเป็นเกย์ในปัจจุบันไม่ใช่เรื่องที่ต้องปิดบังแต่สามารถ “ยอมรับ” ได้อย่างภาคภูมิใจ

2.2.2 การใช้มูลบท

การใช้มูลบทเพื่อสื่ออุดมการณ์ความเป็นเกย์ เป็นการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาของ “ดาราผู้ที่เป็นข่าว” เพื่ออ้างถึงความคิดของคนในสังคมที่มักจะมีมุมมองว่า คนที่เป็นเกย์นั้นมีความ “แปลก” และ “เปี้ยวเบน” ออกจากมาตรฐานที่กำหนดไว้ เช่น

- ตัวอย่าง (39) *ตั้งหนึ่งบอกว่าแต่อย่างไรตัวเองก็ยังเหมือนเดิม และรู้สึกว้าวหลาย ๆ คนยังคิดว่าคำนี้จะทำให้คนเราเปลี่ยน* (Matichon, 21 Oct 2019)
ตัวอย่าง (40) *หลาย ๆ คนที่เขาอาจจะเปิดตัวก่อนผม เขาอาจจะเปลี่ยนไปเลย ซึ่งจริง ๆ แล้วผมไม่ใช่แบบนั้น* (MGR, 20 Oct 2019)

การกล่าวถ้อยคำ ยังเหมือนเดิม ถูกใช้เพื่อจะสื่ออุดมการณ์ความเป็นเกย์ ในลักษณะที่คนที่เปิดตัวเป็นเกย์นั้นจะมีพฤติกรรมที่เปี้ยวเบนไปจากมาตรฐานหรือมีลักษณะเฉพาะที่สังคม “ยอมรับไม่ได้” การที่เปิดตัวว่าเป็นเกย์นั้น จึงต้องพยายามยั่วว่าเขาไม่ได้เปลี่ยนไปจากสิ่งที่เป็นอยู่ ทำให้ความหลากหลายทางเพศไม่ได้ถูกนำเสนอในฐานะของความหลากหลาย (เชื่อในสิ่งที่เขาเป็นอย่างไม่ตั้งคำถามสงสัย) แต่กลับถูกเหมารวมให้ความคิดนี้จำกัดอยู่ที่ “ความเป็นหนึ่งเดียว” ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่เหมาะสมในการนำมาอธิบายเรื่องความหลากหลายทางเพศ

2.2.3 การปฏิเสฐมุลบท

กลวิธีทางภาษาในการปฏิเสฐมุลบทของ “ดารารผู้ที่เป็นข่าว” นั้น ถูกใช้เพื่อสื่ออุดมการณ์ ความเป็นการเป็นเกย์เพื่อระบุ ลักษณะของความเป็นเกย์บางประการที่ละเลยความหลากหลายที่แท้จริง

- ตัวอย่าง (41) *มันไม่ใช่การที่ฉันอยากสาวมากเลย หรือฉันจะเป็นผู้ชาย อยู่บ้านผมก็เป็นแบบนี้* (MGR, 20 Mar 2019)
- ตัวอย่าง (42) *ไม่ใช่ที่เราจะออกมาแต่งหญิง ผมก็ยังเป็นผมปกติ* (MGR, 20 Mar 2019)
- ตัวอย่าง (43) *การเปิดตัวคงไม่ได้ทำให้เขาทำตัวสาวขึ้น* (Voice, 20 Oct 2018)

จากตัวอย่างข้างต้น ปรากฏการใช้การปฏิเสฐมุลบทเพื่อสื่ออุดมการณ์ความเป็นเกย์ กล่าวคือ ลักษณะของ “ความเป็นเกย์” ที่คนทั่วไปในสังคมเข้าใจ ยังคงเป็น “ภาพจำ” ในลักษณะเช่นนั้น การสื่อมุลบทที่ว่า ไม่ใช่ที่เราจะออกมาแต่งหญิง คงไม่ได้ทำให้เขาทำตัวสาวขึ้น คือการกล่าวเพื่อ “จัดประเภท” ของตนให้อยู่ในกลุ่มของ “คนปกติ” ในสังคม เมื่อเขาไม่ใช่ผู้ชายตามที่สังคมกำหนด สังคมพยายามที่จะ “ยึดเยียด” ความเป็นอื่นให้กับเขา ในที่นี้ ชั้นแรกคือการนิยามว่าเขาไม่ใช่ผู้ชาย (การเป็นเกย์) ต่อมาจึงจัดประเภทของเขาให้อยู่ในกลุ่มที่ไม่ใช่ผู้ชาย ความเป็นหญิงจึงถูกขบขันขึ้นมา (ออกสาว) เนื่องมาจากสังคมของเรายังยึดติดกับคุณค่าของเพศชายผ่านอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ เมื่อเขาไม่ใช่ผู้ชาย เขาต้องถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มตรงกันข้าม (ความคิดแบบขั้วตรงข้าม; binary) กับผู้ชาย คือ ผู้หญิง ในมุมนี้เองที่ทำให้ทฤษฎีควีร์มองแตกต่างจากมุมมองเรื่องเพศอื่น ๆ การเลือกใช้การปฏิเสฐมุลบทข้างต้น จึงเป็นการยอมรับว่า พฤติกรรมออกสาวของคนที่เป็นเกย์ เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมไม่ควร และเป็นพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้ว่าคนเป็นเพศไหนควรทำอย่างไร ที่น่าสนใจคือ ถ้อยคำบางส่วนเป็นถ้อยคำที่ (สำนักข่าวระบู้ว่า) เป็นการให้สัมภาษณ์ของดารารที่เปิดตัวเป็นเกย์เอง ทำให้เห็นว่าแม้แต่คนที่มีความหลากหลายทางเพศก็ถูกวางทกรรรม “ความหลากหลายทางเพศ” ที่ผลิตซ้ำผ่านสื่อมวลชนครอบงำ จนในบางครั้งก็ยังคงสื่อความคิดเช่นเดิมออกมา

การที่สื่อมวลชนบางกลุ่มพยายามจะนำเสนอว่าแม้กระทั่งตัวดารารที่เป็นเกย์เองมองว่าตนเองจะต้องจัดอยู่ในคนกลุ่มไหนและจะต้องแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ทางเพศเช่นไรจึงจะเหมาะสม (ด้วยการตั้งคำถามถึงประเด็นการแต่งหญิง) และคนในสังคมก็ยังคงมีความคิดเช่นเดิมเกี่ยวกับคนเป็นเกย์ว่าจะต้องเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากคนทั่วไปในสังคม ที่น่าสนใจคือ การอธิบายเพศของเกย์ในบริบทนี้ถูกทำให้เชื่อโดยไม่ตั้งคำถามสงสัยเกี่ยวกับการแสดงออกของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ เพราะคนเหล่านี้ถูกคาดหวังว่าจะต้อง “ไม่เปลี่ยนแปลง” หรือ มีพฤติกรรมที่ “เหมือนเดิม” ผ่านการใช้มุลบท เช่น *ยังเหมือนเดิม อาจจะไม่เปลี่ยนไปเลย* ฯลฯ เมื่อมองจากมุมมองควีร์แล้วนั้น ไม่ได้มีความจำเป็นที่จะต้องอธิบายในลักษณะดังกล่าว เพราะหากเรายังพยายามสร้างความหมายให้กับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศโดยมองข้าม “ความหลากหลาย” ที่แท้จริง แต่ยัง “คาดหวัง” ให้เขาสามารถจัดประเภทของตนเองให้อยู่ในกลุ่มเพศกลุ่มเดิมในสังคม จึงเป็นการสื่ออุดมการณ์ความเป็นเกย์ในแง่ที่ว่าเกย์ก็ยังคงเป็นขั้วตรงข้ามกับเพศหลักในสังคม ทำให้เกิดการสร้างบรรทัดฐานของคนรักเพศเดียวกันทับซ้อนขึ้นไปอีก และไม่ได้มองเกย์ในฐานะผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ แต่กลับอธิบายด้วยกระบวนทัศน์หรือองค์ความรู้

แบบ “ชายจริงหญิงแท้” และการปฏิเสธมุข “ไม่ได้ทำให้เขาทำตัวสาวขึ้น” ในส่วนนี้เองที่ทำให้ลักษณะของ “ความเป็นเกย์” ถูกกำหนดขึ้นภายใต้ความคิดแบบชั่วคราวข้าม กล่าวคือ การเป็นเกย์เป็นสิ่งที่ผิดจึงถูกจัดให้เป็นชั่วคราวข้ามกับเพศชายเพศหญิง คนที่เป็นเกย์แล้วมีพฤติกรรมออกสาวจึงเป็นเรื่องผิด เพราะถูกจัดให้เป็นชั่วคราวข้ามกับเกย์ที่ไม่ออกสาว (มีพฤติกรรมเหมือนผู้ชาย) ซึ่งในความเป็นจริงนั้น การมีรสนิยมทางเพศที่ชื่นชอบเพศเดียวกันเป็นเรื่องของความปรารถนาทางเพศหรือเพศวิถี แต่ “ความเป็นเกย์” นี้ ยังถูกนำเสนอด้วยกรอบของเพศสรีระและเพศสภาพ นำมาซึ่งวิถีปฏิบัติต่าง ๆ ที่สังคมกำหนด ทำให้ละเลย “ความหลากหลาย” อันเป็นหัวใจสำคัญของการอธิบายและเข้าใจเรื่องความหลากหลายทางเพศ ความคิดเหล่านี้ทำให้อุดมการณ์ความเป็นเกย์ที่สื่อมวลชนอีกกลุ่มกำลังนำเสนอไปในทางที่ตีขึ้นนั้น ถูกกดทับด้วยวาทกรรมชุดเดิมต่อไป

อุดมการณ์ที่สัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษา/ ผู้ผลิตวาทกรรม		กลวิธีทางภาษาที่สื่ออุดมการณ์						
		(1) การใช้ชุดคำศัพท์				(2) การใช้ทัศนภาวะ	(3) การใช้มุข	(4) การปฏิเสธมุข
		ชุดคำศัพท์แสดงการเปิดและเปิดเผย	ชุดคำศัพท์แง่ลบต่อการเปิดตัวเป็นเกย์	ชุดคำศัพท์แสดงความกลัว	ชุดคำศัพท์แสดงการยอมรับและเปิดเผย			
อุดมการณ์รักต่างเพศ	สื่อมวลชน	✓	✓				✓	
	ดาราผู้ที่เป็นข่าว			✓		✓	✓	✓
อุดมการณ์ความเป็นเกย์	สื่อมวลชน				✓			
	ดาราผู้ที่เป็นข่าว						✓	✓

ตารางที่ 1 สรุปกลวิธีทางภาษาที่สื่อมวลชนและดาราผู้ที่เป็นข่าวเลือกใช้
เพื่อสื่ออุดมการณ์รักต่างเพศและอุดมการณ์ความเป็นเกย์

3. วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice)

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมในวาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” จากการวิเคราะห์ทฤษฎีทางภาษาในประเด็นการนำเสนอข่าว “ตั้งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” เพื่อสื่ออุดมการณ์ต่าง ๆ ที่ครอบงำและกรอบความคิดของคนในสังคม ทำให้เกิดการผลิต “ตัวบท” เพื่อสื่ออุดมการณ์ในลักษณะนี้ขึ้น ในทางกลับกัน ผู้ผลิต (ทั้งสื่อมวลชนและดารารุ่นที่เป็นข่าว) ซึ่งเป็นบุคคลในสังคมก็อาจจะถูกครอบงำจากอุดมการณ์ต่าง ๆ ด้วยเช่นเดียวกัน รายละเอียดดังนี้

อุดมการณ์รักต่างเพศ เป็นความคิด ความเชื่อ บรรทัดฐานในสังคมที่ฝังรากลึกในปริบทสังคมไทย ความคิดนี้เป็นความคิดในการจัดแบ่งเพศที่ได้รับอิทธิพลมาจากองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ซึ่งเกิดความคิดเกี่ยวกับการศึกษาเพศศาสตร์ (Sexology) เพศจึงถูกอธิบายในเชิงประจักษ์สามารถจับต้องได้ด้วยการแบ่งเพศตามอวัยวะสืบพันธุ์ (Sex) ส่งผลให้เกิดการอธิบายความเป็นชาย ความเป็นหญิง ตามแนวคิดเพศสถานะ (Gender) ความคิดเรื่องเพศที่ถูกกำหนดจากองค์ความรู้แบบวิทยาศาสตร์ได้ครอบงำความคิดของคนในสังคมทั่วโลกในยุคการล่าอาณานิคมและจักรวรรดินิยม ผลพวงจากระบบคิดแบบทุนนิยม คือ เพศชายและเพศหญิงสามารถที่จะสร้างผลผลิต (มนุษย์) ในรุ่นต่อไปได้ เมื่อการเป็นเกย์ ไม่สามารถทำในสิ่งเหล่านั้นได้ เพศเหล่านั้นจึงถูกกดทับให้เป็นรองเพศชายและเพศหญิง การที่มองเรื่องเพศแบบชั่วคราวข้ามเช่นนี้ ส่งผลให้ด้านหนึ่งมีความสำคัญกว่าอีกด้านเสมอ อาทิ หากเปรียบเทียบชั่วคราวระหว่างหญิงกับชาย เพศชายจะเป็นเพศที่ได้รับการยอมรับมากกว่าเพราะมีพลังกำลังมากกว่า เพศหญิงอ่อนแอกว่า เช่นเดียวกันเมื่อเปรียบเทียบหนึ่งเป็นเพศชายกับเพศหญิง และเกย์คือชั่วคราวข้าม ความเป็นเกย์จึงถูกมองว่าด้อยกว่าและไม่ได้รับการยอมรับ จากการนำเสนอข่าว จะเห็นได้ว่าบางส่วนมีการนำฐานะทางเศรษฐกิจของคนเป็นเกย์มาร่วมในการนำเสนอข่าวด้วย “เกย์ชนชั้นกลางสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ” ยิ่งตอกย้ำแนวคิดเรื่องทุนนิยมที่แทรกซึมไปถึงจุดที่มีความส่วนตัวที่สุดอย่างเรื่องเพศ ประกอบกับการสร้างบรรทัดฐานของคนรักเพศเดียวกัน (Homonormativity) (Duggan, 2002) จึงเกิดการแบ่งแยกกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศแม้แต่ในกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศเองเพื่อสื่ออุดมการณ์ความเป็นเกย์อีกชั้นหนึ่ง นอกจากนี้ ผลพวงมาจากความคิดเรื่องชายเป็นใหญ่ จึงทำให้พฤติกรรม “ออกสาว” ของคนที่เป็นเกย์ เป็นสิ่งที่ (ถูกมองว่า) ไม่ถูกไม่ควร ตามที่สำนักข่าวต่าง ๆ เลือกใช้การสื่อมูลบทว่า คนเป็นเกย์ไม่จำเป็นต้องออกสาว ในส่วนนี้เองที่ทำให้เห็นว่าความคิดเรื่องชายเป็นใหญ่ในสังคมยังส่งผลกำกับกับความคิดของคนในสังคม เมื่อเขาไม่สามารถจะเป็นผู้ชายในแบบที่สังคมกำหนด เขาก็คือบุคคลที่ไม่ปกติ ถึงแม้ร่างกายของเขาจะเป็นผู้ชาย แต่ “ความเป็นเกย์” ทำให้เขาต้องกลายเป็นอื่นไป ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว เพศวิถีหรือรสนิยมทางเพศของคนกลุ่มต่าง ๆ มีความหลากหลายและไม่สามารถที่จะจำกัดความหรือนิยามให้เข้ากับความคิดแบบรักต่างเพศได้เพียงเท่านั้น คนเป็นเกย์ที่มีพฤติกรรมแบบต่าง ๆ จึงถูกอธิบายด้วยความคิดเพศสภาพอยู่เช่นเคย ละเลยความหลากหลายซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของแนวคิดควีเยร์ ถึงแม้ว่าจะพบข้อมูลที “สื่อมวลชน” พยายามนำเสนอมุมมองความคิดเกี่ยวกับเกย์ที่เปลี่ยนไป (หรือการผลิตวาทกรรมต่อต้าน) แต่ปรากฏในสัดส่วนน้อยกว่าการสื่ออุดมการณ์ชุดเดิมตามที่ได้กล่าวไปข้างต้น

จะเห็นได้ว่า อุดมการณ์รักต่างเพศและอุดมการณ์ความเป็นเกย์ ยังคงสื่อผ่านวาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” ซึ่งเป็นผลพวงมากจากบรรทัดฐานรักต่างเพศ ระบบคิดแบบทุนนิยม และสังคมชายเป็นใหญ่ที่ยังคงกรอบความคิดของคนในสังคมและวัฒนธรรมไทย ทำให้การนำเสนอประเด็นข้างดังกล่าวไม่ได้ “ยอมรับ” ความเป็นเกย์ว่าเป็นเรื่องปกติ และไม่ได้มอง “คนที่เป็นเกย์” ด้วยความแตกต่างหลากหลายทางเพศ แต่พยายามที่จะอธิบาย “ความหลากหลาย” ด้วยการเหมารวมความเป็นเพศที่เป็นหนึ่งเดียวด้วยบรรทัดฐานรักต่างเพศที่ยังคงฝังรากลึกในสังคม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาทวิวิธีทางภาษาเพื่อสื่ออุดมการณ์ในวาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” ผ่านการนำเสนอประเด็นข่าว “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” โดยเก็บข้อมูลจากการนำเสนอประเด็นข้างดังกล่าวจากหนังสือพิมพ์และเว็บไซต์สำนักข่าวออนไลน์ ใช้กรอบวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และทฤษฎีเคียร์เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบทวิวิธีทางภาษาที่สื่ออุดมการณ์ ทั้งหมด 4 กลวิธีหลัก ได้แก่ (1) การใช้คำศัพท์ (2) การใช้คำแสดงทัศนภาวะ (3) การใช้มูลบท (4) การปฏิเสธมูลบท กลวิธีทางภาษาข้างต้นถูกเลือกใช้จากผู้ผลิตวาทกรรม 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ผลิตที่เป็น “สื่อมวลชน” และ ผู้ผลิตที่เป็น “ดาราคู่ที่เป็นข่าว” เพื่อสื่ออุดมการณ์รักต่างเพศและอุดมการณ์ความเป็นเกย์ผ่านการนำเสนอประเด็นข้างดังกล่าว

ผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติของวาทกรรม พบว่า ผู้ผลิตที่เป็นสื่อมวลชนและดาราคู่ที่เป็นข่าวนำเสนอเนื้อหาข่าวที่เป็นประเด็นจากความสนใจของคนในสังคม และเลือกใช้ช่องทางในการส่งสารที่สามารถ “สื่อสาร” ไปยังคนส่วนมากในสังคม ทั้งสื่อเดิม (หนังสือพิมพ์) และสื่อใหม่ (อินเทอร์เน็ต) ทำให้ “สาร” ที่ส่งไปนั้นสามารถส่งไปถึงผู้บริโภคหรือผู้อ่านได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ผู้รับสารเลือกรับสารจาก “ความสนใจ” และยังรับด้วยทวิวิธีที่ไม่จำเป็นต้องระแวงระวัง เนื่องจากบางส่วนเชื่อว่าการนำเสนอข่าว โดยมี “คำให้สัมภาษณ์” ของดาราคู่ที่เป็นข่าวเป็นคนให้ข้อมูลนั้น คือ การนำเสนอ “ข้อเท็จจริง” และด้วยลักษณะของตัวบทที่เป็น “ข่าวบันเทิง” เนื้อหาของข่าวจึงเป็นเรื่องที่คนมีความใกล้ชิดและอยากทราบเรื่องดังกล่าว จนในบางครั้งอาจไม่ได้ตระหนักถึงอุดมการณ์ที่อาจสื่อผ่านวาทกรรมดังกล่าว

อุดมการณ์ต่าง ๆ ที่สื่อผ่านทวิวิธีทางภาษา ได้แก่ อุดมการณ์รักต่างเพศและอุดมการณ์ความเป็นเกย์ ทำให้เห็นว่าวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมของวาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” นั้น ยังเปิดโอกาสให้วาทกรรมดังกล่าวส่งต่อการนิยามและความเข้าใจในความหลากหลายทางเพศอย่างไม่ถูกต้องนัก กล่าวคือ ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศยังคงถูกเลือกนำเสนอประเด็นในแง่ลบที่แฝงมากับตัวบทการนำเสนอข่าว ไม่ว่าจะเป็นมูลบทที่สื่อว่าไม่ได้รับการยอมรับจากคนในสังคม เป็นผลมาจากอุดมการณ์รักต่างเพศที่ครอบงำและกดทับประเด็น “ความหลากหลาย” ที่ควรถูกนำเสนอด้วยความหลากหลายทางเพศของคนกลุ่มนั้น ๆ จริง ๆ ในทางเดียวกัน ความเป็นเกย์ที่ปรากฏก็ยังคงถูกอธิบายด้วยบรรทัดฐานความรักต่างเพศ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากอุดมการณ์รักต่างเพศ ระบบทุนนิยม และสังคมชายเป็นใหญ่

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยเห็นประเด็นที่น่าสนใจ 2 ประเด็น ได้แก่ แนวคิดเคียวีร์กับวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และสถานภาพความหลากหลายทางเพศในสังคมไทย จึงนำมาอภิปรายเพิ่มเติมในส่วนนี้

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาภาษาที่สื่ออุดมการณ์ในวาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” ในการนำเสนอประเด็นข่าว “เต็งหนึ่งเปิดตัวเป็นเกย์” โดยผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะประยุกต์ใช้มุมมองเคียวีร์ (Queer Theory) ที่ต้องการอธิบายเรื่องเพศด้วย “ความหลากหลาย” ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ พบว่าแนวคิด/ทฤษฎีเคียวีร์ช่วย “เผย” ให้เห็นการอธิบายเรื่องเพศตามบรรทัดฐานแบบเดิมที่สามารถนำมาวิพากษ์ให้เห็น “อุดมการณ์” บางอย่างที่แฝงอยู่ได้

การเลือกนำเสนอภาพของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ หากมองข้อมูลด้วยกรอบแนวคิดเรื่อง เพศ (Sex) เพศสภาพ (Gender) และเพศวิถี (Sexuality) อาจทำให้ “มองข้าม” ความหลากหลายที่เป็นแก่นของการศึกษาวิจัยตามแนวคิดเคียวีร์ ซึ่งเมื่อใช้กรอบแนวคิดเคียวีร์เข้ามาวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ทำให้เห็นว่าความคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศและความหลากหลายทางเพศที่ถูกเลือกนำเสนอ นั้น ยังคงยึดติดกับบรรทัดฐานความรักต่างเพศ ส่งผลให้เกิดการสร้างบรรทัดฐานความรักเพศเดียวกัน (Duggan, 2002) ที่ซ่อนทับเคลือบแฝงอยู่ในตัวบท การที่สื่อมวลชนจะพยายามนำเสนอข้อมูลที่ระบุว่าเป็นคำพูดของดาราท่าเปิดตัวเป็นเกย์โดยตรง (ใช้เครื่องหมาย “ ” เพื่อสื่อว่าเป็นการอ้างถึงคำพูดโดยตรง) ยิ่งสะท้อนให้เห็นว่านอกจากสื่อจะต้องการกรอบความคิดของคนในสังคมว่า “กลุ่มบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศ” ยังคงไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม แม้แต่ตัวของดาราท่าที่เป็นข่าวก็ยิ่งอาจจะถูกครอบงำด้วยอุดมการณ์ต่าง ๆ ที่สื่อผ่านวาทกรรม “ความหลากหลายทางเพศ” เรื่อยมา

แม้ว่าผลการวิจัยในการศึกษาครั้งนี้จะมีประเด็นที่สอดคล้องกับงานวิจัยต่าง ๆ ที่ศึกษาการนำเสนอภาพหรือการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ยังคงไม่สามารถหลุดพ้นจะอุดมการณ์รักต่างเพศได้ วาทกรรมที่ดำรงในสังคมนั้นยังคงทำหน้าที่ครอบงำความคิดของคนในสังคม แม้กระทั่งกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ (ซึ่งนับเป็นส่วนหนึ่งของสังคม) ไม่สามารถก้าวพ้นความคิดที่สืบทอดมาจากบรรทัดฐานรักต่างเพศได้ ทำให้เกิดมุมมองแง่ลบต่อการสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง (Butsabokkeaw, 2010) ไม่สามารถหลุดพ้นจากความคิดปิตาธิปไตยที่ให้คุณค่ากับบทบาทของความเป็นชายส่งผลต่อการดำรงชีวิตโดยมองความสัมพันธ์แบบชาย-หญิง (Rungruengying & Untaya, 2017) และแม้ว่าในช่วงหลายปีที่ผ่านมา กลุ่มคนในสังคมบางกลุ่มเริ่มตระหนักถึงความเท่าเทียมกันในสังคม จึงผลิตวาทกรรมต่อต้านเพื่อคานอำนาจกับวาทกรรมหลักที่ผลิตโดยสถาบันหลักในสังคม (ส่วนมากจะเป็นสื่อมวลชน) แต่สื่อกระแสหลักก็ยังคงผลิตซ้ำอุดมการณ์ชุดเดิม (Panichtrakul, 2014) ทำให้ความเข้าใจเรื่องความหลากหลายทางเพศยังไม่เปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนแปลงได้ช้า

อย่างไรก็ตาม แนวคิดเคียวีร์ช่วยเปิดมุมมองของการสร้างบรรทัดฐานความรักเพศเดียวกัน ที่ยังคงสืบทอดแนวคิดแบบรักต่างเพศ การมองเรื่องเพศที่ควรจะ “หลากหลาย” เป็นขั้วตรงข้ามเช่นเดียวกับชายหญิง ส่งผลให้เกิดการจัดประเภทของ “กลุ่มบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศ” ตามขั้วตรงข้ามแบบชายหญิง เช่น (44) “แฟน ๆ ไม่ได้เห็นเรารุกขึ้นมาแต่งหญิงแน่ ๆ ?” (Siam Sport, 22 Mar 2019) (45) “ไม่มีแฟนนอนครับ ผมอยากจะทำภาพของ LGBT ในสื่อดีขึ้น” (Siam Sport, 22 Mar 2019) จะเห็นได้ว่า ความคิดแบบชายเป็นใหญ่กำหนดให้

การมีพฤติกรรมออกสาว การแต่งหญิง เป็นเรื่องที่ผิด และพยายามจะสร้างอุดมการณ์ความเป็นเกย์ขึ้นมาซ้อนทับเพื่อระบุลักษณะที่เหมาะสมหรือ “ยอมรับได้” ต่อกลุ่มบุคคลผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศไปอีกชั้นหนึ่ง

ส่วนที่เหมือนกันของวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และแนวคิดเคียวร์ คือ การวิพากษ์สิ่งที่ดูเหมือนเป็นธรรมชาติ สิ่งที่ไม่มีการตั้งคำถามหรือสงสัย เพราะเชื่อว่าเป็น “ความจริง” ตามนั้น อย่างไรก็ตามวิจัยนี้เรื่องเพศและความหลากหลายทางเพศในสังคมไทยที่ “ดูเหมือน” จะเปิดกว้างและ “ยอมรับ” มากกว่ายุคก่อนหน้านี้นี้ แต่จะเห็นได้เลยว่า อุดมการณ์ที่เคลือบแฝงมากับวาทกรรมยังคงดำรงอยู่ต่อไป การวิเคราะห์วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ในงานนี้ จึงต้อง “วิพากษ์” ชั้นแรก เพื่อเผยให้เห็นกลวิธีทางภาษาเพื่อสื่ออุดมการณ์ ในขณะที่เดียวกันก็ “วิพากษ์” ข้อมูลอีกครั้งหนึ่งด้วยแนวคิดเคียวร์เพื่อเข้าไปจุ่มมองเรื่องเพศที่ถูกกลบเกลาย ซึ่งจะให้เห็นว่าอุดมการณ์ต่าง ๆ นั้นดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างไร

สถานการณ์ความหลากหลายทางเพศในสังคมไทย ดูเหมือนว่าเรื่องเพศจะเป็นเรื่องที่เปิดกว้างมากยิ่งขึ้นในสังคมไทย แต่หากถามว่าเปิดกว้างสักเท่าไร คงเป็นคำถามที่ตอบได้ยาก เนื่องจากการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาข้างต้นก็ยังคงปรากฏชุดอุดมการณ์ผ่านกลวิธีทางภาษาที่พบมากที่สุด ได้แก่ การใช้มุขตลก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเชื่อที่มีอยู่ก่อนของคนในสังคมเกี่ยวกับ “กลุ่มบุคคลผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ” จะต้องเผชิญความยากลำบาก ไม่ได้รับการยอมรับ ถูกตั้งคำถามสงสัยถึงเรื่องเพศและการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ทางเพศอยู่เสมอ ถึงแม้ว่าในหลาย ๆ ครั้ง “ดาราผู้ที่เป็นข่าว” พยายามชี้ให้เห็นว่า การเป็นเกย์ในยุคนี้นั้นเป็นเรื่องที่ “ยอมรับได้” ไม่จำเป็นต้องปิดแล้ว แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้เลยว่า ข้อความที่ปรากฏในการนำเสนอประเด็นข่าวดังกล่าว ยังสื่อความคิดชุดเดิมเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศอยู่ กล่าวคือ สื่อมวลชนพยายามถามคำถามในประเด็นต่าง ๆ ที่ยังเป็น การสงสัยใน “ความแตกต่าง” ที่เกิดขึ้น ซึ่งความคิดเหล่านี้ล้วนเป็น “สาเหตุ” ให้ปรับบทสังคมไทย (หรือแม้กระทั่งสังคมโลกก็ตาม) นั้น ยัง “ก้าวไม่พ้น” เรื่องของการแบ่งแยกและกีดกันทางเพศ เป็นเพราะว่า สังคมไม่ได้มอง “ความหลากหลายทางเพศ” ด้วย “ความหลากหลาย” แต่ยังคงยึดติดกับการแบ่งขั้วตรงข้ามตามบรรทัดฐานรักต่างเพศ กล่าวคือ สื่อมวลชนยังคงผลิตสร้างตัวบทที่ทำให้คนที่ เป็นเกย์ต้องพยายามที่จะนิยามตนเองและแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ตามที่สังคมกำหนดให้เป็น ไม่สามารถแสดงออกตามที่ตนเองต้องการ โดยไม่ถูกตั้งคำถามสงสัย และภาพเหมารวมของกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศยังคงถูกผลิตซ้ำอย่างต่อเนื่องด้วยชุดความคิดเดิม ๆ ด้วยเหตุนี้เองที่อาจทำให้สถานการณ์ความหลากหลายทางเพศนั้นยังไม่หลากหลายเท่าที่ควร

รายการเอกสารอ้างอิง

- Butler, J. (1990). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge.
Bandhamedha, N. (2015). *Thai grammar*. Bangkok: Chulalongkorn University. (In Thai)

- Butsabokkeaw, T. (2010). *Linguistic devices and the presentation of self-identity by the “online gays”*. M.A. Thesis, Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University. (In Thai)
- Duangwises, N. (2015). *Queer Theory*. Retrieve 18 May 2019, from <http://www.sac.or.th/databases/anthropology-concepts/articles/5> (In Thai)
- Duangwises, N. (2015). *Theory of sexual diversity*. Retrieve 21 May 2019, from <http://www.sac.or.th/th/wp-content/uploads/2016/05/Sexual-diversity.pdf> (In Thai)
- Duangwises, N. (n.d.). *Gender*. Retrieve 28 April 2019, from <http://www.sac.or.th/databases/anthropology-concepts/glossary/59> (In Thai)
- Duggan, L. (2002). “The New Homonormativity: The Sexual Politics of Neoliberalism”, *Materializing Democracy: Toward a Revitalized Cultural Politics*, Russ Castronovo, Dana D. Nelson. Durham: Duke University Press.
- Fairclough, N. (1995a). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. London: Longman.
- Fairclough, N. (1995b). *Media Discourse*. London: Edward Arnold.
- Hongladarom, K. (2008). *Pragmatics*. Bangkok: Chulalongkorn University. (In Thai)
- Hymes, D. (1974). *Foundations of Sociolinguistics: An Ethnographic Approach*: Philadelphia. University of Pennsylvania Press.
- Panichtrakul, K. (2013). *The relationship between language and ideology of male homosexuality in thai daily newspapers in 2012: a critical discourse analysis*. M.A. Thesis, Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University. (In Thai)
- Panpothong, N. (2013). *Critical Discourse Analysis based on Linguistics*. Bangkok: Chulalongkorn University. (In Thai)
- Rungruangying, P and Untaya, S. (2013). Linguistic Strategies in Female Homosexuality Discourse Analysis of @tom actz Magazines. *Language religion and culture*, 6(1): 59-82. (In Thai)
- UNDP. (2019). *Tolerance but not Inclusion: A national survey on experiences of discrimination and social attitudes towards LGBT people in Thailand*. Bangkok: UNDP.